

№ 43 (21056)

2016-рэ илъэс

БЭРЭСКЭЖЪЫЙ ГЪЭТХАПЭМ и 16

> кыхэтыутыгьэхэр ыкіи нэмыкі къэбархэр тисайт ижьугьотэцтых WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Мэфэкі зэхахь

Къырымрэ Севастопольрэ Урысыем зыхэхьажьыгъэхэр илъэситу зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ митингконцерт 2016-рэ илъэсым гъэтхапэм и 18-м щыІэщт.

Іофтхьабзэр зытегьэпсыхьагъэр Къырымрэ Севастопольрэ Урысыем зэрэхэхьажьыгъэхэм зэрэдырагъаштэрэр къэгъэлъэгъогъэныр ары.

Митинг-концертыр Мыекъуапэ икъэлэ парк сыхьатыр 15.00-м щырагъэжьэщт.

Приватизациер 2017-м нэс лъагъэк отагъ

Урысыем щыпсэухэу, зифэтэр унае зышіыжьы зышіоигъохэм джы а амалыр илъэсыр екіыфэ яіэщт. 2017-рэ илъэсым гъэтхапэм и 1-м нэс псэупіэхэр ыпкіэ хэмыльэу приватизацие шіыгьэнхэм язаконопроект УФ-м псэольэшіынымкіэ и Министерствэ къыгъэхьазырыгъ. Правительствэм икомиссиеу хэбзэгъэуцу проектхэм Іоф адэзышіэрэм ар ыштагъ.

Программем игъэцэкІэн пчъагъэрэ шІыгъэным пылъ пІалъэр 2016-рэ тэм къыкіоці тикъэралыгъо щыпсэухэрэм япроцент 80 ныІэп яфэтэрхэр приватизировать зышіынэу игъо ифагъэр. Ятфэнэрэ цІыф пэпчъ ипсэупІэ иунаеу ышІыгъэп — е фэягъэп, е игъо ифагъэп. Джы къакІэхъухьэрэ сабыйхэм амыгъэкощырэ псэуалъэр кІэнэу къафагъэнэн амал яІэ хъугъэ.

Ыпэкіэ зэрэрахъухьэгьагьэр хэушъхьафыкІыгьэ цІыф купхэм апае приватизациер лъагъэкІотэнэу ары. Мыщ къыхиубытэщтыгъэх Севастополь ыкІи Къырым щыпсэухэрэр. Ау экспертыбэм ыкІи хэбзэгъэуцухэм а екіоліакіэр щагъэзыягь, сыда піомэ адрэ ціыфхэм яфитыныгъэхэр укъуагъэхэ мэхъу.

Мы уахътэм щыІэ хэбзэгъэуцугъэм къызэрэдилъытэрэмкІэ, ыпкІэ хэмыльэу псэупІэр приватизацие

лъагъэкІотагъ нахь мышІэми, а уахъ- илъэсым гъэтхапэм и 1-м екІы. ГущыІэм пае, къызэхэонкІэ щына гьоу щытыхэ ыкІи жъы дэдэ хъугьэ унэхэм ачіэсхэу фэтэрыкіэ къызэратынэу ежэхэрэм а уахътэм ехъулізу япсэупізхэр унае ашіынхэу игъо ифэщтхэп. Джащ фэдэу унэ къаратыным ичэзыу бэшlагъэу хэт--еалинитифк е вимостифов на мех хэр укъуагъэхэ хъун ылъэкІыщт.

Экспертхэм къызэраІорэмкІэ, ыпкІэ зыхэмылъ приватизацием ипіалъэ аужырэу лъыгъэкІотэгъэн ылъэкІышт. УФ-м и Премьер-министрэу Дмитрий Медведевым зэхэсыгьо горэм къызэрэщиlуагъэмкlэ, мы пlальэр ренэу зэкlэпхьаныр тэрэзэп, ащ кіэух фэпшіын фае.

УФ-м и Правительствэ изэхэсыгъоу джырэблагъэ щыІэщтым приватизацием епхыгъэ законопроектым щыхэплъэщтых.

ІЭШЪЫНЭ Сусан.

Монополием пэшlуекіорэ федеральнэ къулыкъум и Гъэ-Іорышіапізу Адыгеим щыІэм и Общественнэ-упчіэжьэгъу совет бэмышіэу зичэзыу зэхэсыгъо иІагъ. Іофтхьабзэр зэрищагъ ГъэІорышІапІэм ипащэу Кобэщыч Аслъан.

Пэублэм ГъэІорышІапІэм ипащэ монополием пэшlуекlорэ федеральнэ къулыкъум и Коллегие изэхэсыгъоу гъэтхапэм икъихьагъухэм Москва щыІагъэм зэрэхэлэжьагъэр къыlуагъ ыкlи ащ иlофшlэн зэфэхьысыжьэу фэхъугъэхэм советым хэтхэр кІэкІэу щигъэгъозагъэх.

Нэужым монополием пэшlуекlорэ федеральнэ къулыкъум и ГъэІорышІапІэу Адыгеим щыІэм 2015-рэ илъэсым иІофшІэн зэфэхьысыжьэу фэхъугъэхэм ягугъу къышІыгь. Пащэм къызэриІуагьэмкІэ, хэбзэгьэуцугъэм къыдилъытэрэ лъэныкъо пстэури гъэцэкІэгъэным, рекламэм, къэралыгъо ыкІи муниципальнэ фэІо-фашІэхэм язаказхэр, нэмыкІхэри зэшІохыгъэнхэм лъыплъэгъэныр 2015-рэ илэсым монополием пэшІуекІогъэнымкІэ федеральнэ къулыкъум АР-мкІэ и ГъэІорышІапІэ ипшъэрылъ шъхьа-Іыгъ. Джащ фэдэу монополием пэшlyeкІогьэнымкІэ федеральнэ къулыкъум естественнэ монополиехэм Іоф зэрашІэрэм

Хэбзэгъэуцугъэр зэрагъэцакІэрэм тегущыІагъэх

гъунэ лъефы. А ІофшІэныр зыфытегъэпсыхьагъэр ахэм къыдагъэкІырэ товархэр, агъэцэкіэрэ фэіо-фашіэхэр къызыіэкіагъэхьанхэмкІэ зэкІэми зэфэдэ амал яІэныр

Адыгэ Республикэм ичІыпІэхэм зэнэкъоъунымкіэ фитыныгъэхэр агъэнэкіэнхэмкіэ Гъэ Іорыш Іап Іэм анахьэу ына Іэ зытыригъэтыгъэр унэе предпринимательхэм, хъызмэт субъектхэм ядэо тхылъхэм ахэплъэгъэныр ыкІи зэхэфыгъэнхэр ары. Джащ фэдэу республикэм экономикэ хэхъоныгъэхэр ышІынхэмкІэ зиягъэ къэкІорэ ыкІи зэнэкъокъу шІыкІэр тэрэзэу зымыгъэфедэрэ пстэуми пшъэдэкІыжь ягъэхьыгъэным, гъэцэкІэкІо хэбзэ къулыкъухэм ыкІи чыпіэ зыгъэюрышіэжыпіэхэм япшъэрыльхэр шІуагъэ къытэу агъэцэкІэнхэм мэхьанэшхо ратыгъ. Мы лъэныкъомкІэ мэхьанэшхо зиІэ Іофыгъоу 2015-рэ илъэсым зыхэплъагъэхэм А. Кобэщычым ягугъу къышІыгъ.

Монополием пэшіуекіорэ федеральнэ къулыкъум и Гъэlорышlапlэу Адыгеим щыlэм и Общественнэ-упчІэжьэгъу совет хэтыщтхэр зэблэхъугъэнхэм иІофыгъуи къэзэрэугъоигъэхэр тегущыІагъэх.

КІАРЭ Фатим.

О ЗЭКЪОШНЫГЪЭМ ИГЪОГУХЭМКІЭ

Лъэмыджыр мэпытэ

ТІуапсэ дэт тарихъкраеведческэ музееу Полетаевым ыціэкіэ щытым къэгъэлъэгъонэу къыщызэІуахыгъэр зэлъашіэрэ сурэтышімодельерэу Стіашъу Юрэ иІофшіагъэ фэгъэхьыгъ.

къэгъэлъэгъонхэр яшыкІагъэх. Музеим ціыфыбэ чіэхьэ, лъэпкъ зэфэшъхьафхэр зэфещэх. Искусствэм илъэмыдж--ыпетысы метыне дех тэрэмэ Стіашъу Юрэ иіофшіагъэхэр ащыщых.

Музеим идиректорэу Ирина Банько тызэрэщигъэгъозагъэу, СтІашъу Юрэ ышІыгъэ адыгэ шъоши 7, лъэпкъ тхыпхъэхэр ТІуапсэ ащагъэх.

Шъуашэу «Лаурэр» дунаим щашІэ. Олимпиадэ джэгунхэу Шъачэ щыкІуагъэхэм къащагъэлъэгъуагъ. «Мэзгуащэм», нэмыкіхэм адыгэ гупшысэр, лъэпкъым итарихъ ахэолъагьо.

Бзэр — псэ. Искусствэм ыбзэкІэ адыгэ шэн-хабзэхэр Ю. Стіашъум ціыфхэм алъегъэІэсых. Ліакъохэм ятамыгъэхэм ятхыкІэ амалхэр гум екІух. НыбжыкІэхэм яшІэжь зыкъегъэІэтыгъэнымкІэ ащ фэдэ

Псэупічтіум япащэхэр

хадзыгъэх

ЯІэнатіэхэр нахь пасэу агъэтіылъынхэу зэрэхъугъэм къыхэкізу, муниципальнэ образованиехэу «Айрюмовскэ къоджэ псэупіэм» ыкіи «Еленовскэ къоджэ псэупіэм» япащэхэм яхэдзынхэр 2016-рэ илъэсым гъэтхапэм и 6-м щыІагъэх.

Красногвардейскэ, Джэджэ районхэм ащыІэ чІыпІэ ыкІи кой хэдзэкІо комиссиехэр Іофтхьабзэм игъэхьазырын ыкІи игъэцэкІэн ыуж итыгъэх. Амакъэ атынымкІэ фитыныгъэ зиІэ нэбгырэ 4787-рэ спискэхэм ахэтыгъ.

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комиссие къызэритыгъэмкІэ, хэдзынхэр шапхъэхэм адиштэу рекіокіыгъэх, къекІолІэн фэе нэбгырэ пчъагъэр процент 45-м кІэхьагъ. Айрюмовскэ къоджэ псэупІэм текІоныгъэр къыщыдихыгъ Олег

Коваленкэм, хэдзакІохэм япроцент 95-мэ амакъэ ащ фатыгь. Еленовскэ къоджэ псэупІэм ихэдзакІохэм япроцент 68,5-р Къудаикъо Артур гоуцуагъ.

УФ-м и Къэралыгъо Думэ ыкІи Адыгеим и Къэралыгьо Совет — Хасэм ядепутатхэм, къоджэ псэупІэ 11-мэ япащэхэм, къоджэ псэупІэ 15-мэ ыкІи муниципальнэ образованиеу «Лъэустэнхьэблэ къэлэ псэуп!» зыфиlорэм ядепутатхэм яхэдзынхэр Іоныгьом и 18-м республикэм щыкІощтых.

іэшъынэ Сусан.

Мыекъуапэ дэт кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэу N 30-м адыгабзэм изэгъэшІэн яшъыпкъэу тыщыпылъ. Илъэси 5 м къыщегъэжьагъэу адыгэ лъэпкъым ишэнхабзэхэр, инамыс, икультурэ нэІуасэ фэтэшІых. Кружокхэу «Ныдэлъфыбз», «Нэбзый» зыешь фоі мехтшоіпеф

КІэлэцІыкІухэм адыгабзэр уцугьо-уцугьоу ятэгьашІэ. Апэрапшізу орэд ціыкіухэр, усэхэр, пшысэхэр къызыфэдгъэфедэхэзэ, кІэлэцІыкІухэм тэрэзэу, шъхьэкІэфэныгъэ хэлъэу сэлам зэрахыщтым, зыщыщыр къызэрающтым, яунагъо къызэрэтегущыі эщтхэм фэтэгьасэх. Сабыим ыгу ихъыкІырэр жэбзэ дахэкІэ, зэрифэшъуашэу къыриІотыкІын фае. Ти Родинэ фэгъэхьыгъэ орэдхэм, усэхэм ядгъэдэјухэзэ, яхэгъэгу шју алъэгъуным, адыгабзэр зэрагъэшІэным фэтэщэх. Адыгабзэм изэгъэшІэн фэгъэхьыгъэ шыкіэр къыхэтхы зэхъум, апэрапші эу кіэлэціыкіухэм нахь къызэрафэпсынкіэщтым, іэшіэх къызэрафэхъущтым тыпылъыгъ.

Адыгабзэм изэгъэшІэнкІэ кІэлэцІыкІухэм анахьэу Іоф задатшІэрэр щэджэгьо ужыр ары. ДжэгукІэ шІыкІэм тетэу тиІофшІэн зэхэтэщэ. Адыгэ лъэпкъым фэгъэхьыгъэ дидактическэ материалхэр, художественнэ литературэр ІзубытыпІз тшІыхэзэ егъэджэнхэм зафэтэгъэхьазыры.

КІэлэціыкіу нэбгырэ 35-у тигруппэ исым щыщэу нэбгыриплыр ары ныІэп адыгэр. Арэу щытми, ашІогъэшІэгъонэу адыгабзэр зэфэдэу зэрагъашіэ. Адыгэ лъэпкъым ыбзэ зэрэзэрагъашІэрэм имызакъоу адыгэ унагъом щыщ шъыпкъэхэу зальытэжьы. Сабый пэпчь адыгэ

хабзэр зыфэдэр еушэты, елъэгъу. НэмыкІ цІыф лъэпкъхэм афэмыдэ шэн-хабзэу адыгэхэм ахэлъхэр, якультурэ, ятарихъ зэрагъашІэ.

КІэлэцІыкІу ІыгьыпІэхэм Іоф ащызышІэхэрэм пІуныгъэ-гъэсэныгъэм епхыгъэу яшІэныгъэхэм ахагъэхъонхэм фэшl семинархэр ренэу зэхащэх. Шэныгъэхэм защыхагъэхъорэ Адыгэ республикэ институтым ащ фэдэ Іофтхьабзэу бэмышІэу зэхищагъэм тэри тыхэлэжьэгъагъ. Лъэпкъ культурэм сабыйхэр фэщэгьэнхэмкІэ адыгэ къашъохэм япхыгъэ мастер-классхэр къэдгъэлъэгъуагъэх. КІэлэцІыкІухэр сигъусэхэу адыгэ пшысэ цыккуи къэтшыгъ, нэужым урыс народнэ пшысэу «Репка» зыфиlорэр адыгабзэкІэ зэдзэкІыгъэу къэдгъэлъэгъуагъ. Іофтхьабзэм къекіоліэгъэ пстэуми ар агу рихьыгъ.

Адыгабзэм изэгъэшІэн нахь гъэшІэгъон къэзышІырэр, лъэпкъым ишэн-хабзэхэм афэзыщэрэ, икультурэ нахь къаlэкІэзыгъэхьэрэ Іофтхьэбзэ зэфэшъхьафхэр тикІэлэцІыкІу дедехешетехевышений интегнации ары. Мары бэмышІэу адыгэ къэбым ыкІи адыгэ къуаем ямафэхэр хэдгъэунэфыкІыгъэх.

ТикІэлэцІыкІухэм ядунэееплъыкіэ, зэхашіэу яіэр зыфэдэщтым тишъыпкъэу Іоф дэтэшІэ. Яхэгъэгу шІу алъэгъоу гъэсэгъэнхэр ары пшъэрылъ шъхьајэу тијэр. Яціыкіугъом къыщегъэжьагъэу лъэпкъ зэгурыІоныгъэ азыфагу илъыным, шъхьэкІэфэныгъэ зэфашІыжьыным фэтэщэх.

> КІэлэцІыкІу ІыгъыпІэу N 30-м икІэлэпІоу ТХЬАГЪЭЛЫДЖ Мариет.

Адыгэ щаим икъэгъэк ын зырагъэушъомбгъущт

Адыгэ щаим икъэгъэкІын зегъэушъомбгъугъэным Мыекъопэ аграрийхэр мы уахътэм пыльых. БлэкІыгъэ илъэсым республикэм щай тонн фэдиз щаугьоижьыгь. «Урысые гъэзетым» къызэритырэмкіэ, ащ ыуасэ цейлонскэм нахьи нахь лъапі.

Адыгэ щаеу къагъэкІырэм мы илъэсым хагъэхъон гухэлъ щыІ. ПэшІорыгъэшъэу зэрагъэнэфагъэмкІэ, блэкІыгъэ илъэсым къахьыжьыгъэ продукциер фэдищкІэ нахьыбэ ашІынэу ары. Къэгъагъэхэмрэ субтропическэ культурэхэмрэ якъэгъэкІын фэгъэзэгъэ научнэ-ушэтын институтым и Адыгэ къутам ары щаир переработкэ зышІырэр. Къыхэгъэщыгъэн фае, апэрэ

щай куашэхэр Адыгеим щагъэтІысынхэу зырагъэжьагъэр илъэс 76-кІэ узэкІэІэбэжьмэ ары. НэмыкІ мыщ фэдэ лъэпкъхэм идэгъугъэкІэ атекІырэ щаир адыгэ селекционерхэм бэмышІэу къагъэкІыгъ. Экспериментым къызэригъэлъэгъуагъэмкІэ, адыгэ щаим икуашэхэм градус 15-м нэсэу чъы эр ащыІэн алъэкІы.

Республикэм ипащэхэм зэ-

ралъытэрэмкІэ, тишъолъыр анахьэу къызэрашІэжьырэр адыгэ къуаер ары. ТІэкІу зытешІэкІэ ащ адыгэ щаири къыгоуцощт.

- Щаир нахьыбэу къызщагъэкІырэр субтропическэ шъолъырхэр арых, Адыгеир ахэм ахахьэрэп, — elo НИИ-м и Адыгэ къутамэ ипащэу ПчыхьэкІэ Эдуард. — Республикэр зыдэщыс чІыпІэм ишІуагъэкІэ, адыгэ щаим итхьапэ хэлъ таниныр процент 16-м кІэхьэ, нэмыкі чіыпіэхэм къащагъэкІырэ анахь щай лъэпкъ дэгъухэми а пчъагъэр проценти 9-м ашІокІырэп. Микроэлементэу ыкІи витаминэу хэлъхэмкІэ адыгэ щаир дунаим щызэлъаылъэкІыщт. Джырэ уахътэм ар макізу къыдэтэгьэкіы, ау джы-

шІэрэ брендхэм янэкъокъун рэблагьэ а пчъагьэм хэпшіыкізу хэдгъэхъон гухэлъ тиІ.

(Тикорр.).

«Адыгэ макь» Гъэтхапэм и 16, 2016-рэ илъэс

О ШІЭНЫГЪЭ-ПРАКТИЧЕСКЭ КОНФЕРЕНЦИЕР

Бзэр лъэпкъым

ЫПС

Гъэтхапэм и 14-р — адыгабзэмрэ тхыбзэмрэ я Мафэу тиреспубликэ 2000-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу щыхагъэунэфыкІы хъугъэ. Ащ елъытыгъэу тикъэлэ шъхьаІэу Мыекъуапэ ыкІи республикэм зэфэдэкІэ бзэмэфэкІ Іофтхьабзэхэр ащызэхащэх.

Мы мафэр тыдэ щыІэ адыги ябзэ мэфэкі лъапізу щыт. Льэпкъ лъапсэу адыгэхэр зыщыпсэухэрэ Адыгэ Республикэм адыгабзэр ильэпкъ къэралыгьобзэ гьэнэфагь. АщкІэ къыткіэхъухьэрэ кіэлэціыкіухэр ублэпІэ ыкІи гурыт еджапІэхэм ащырагъаджэх, адыгабзэр кІэлэціыкіу іыгьыпіэхэми, нэмыкі сэнэхьат зэгъэгъотыпІэ еджапІэхэми ащарагьашІэ. Ау адыгабзэм изэгъэшІэн-кІэухъумэн, илэжьын Іоф анахьэу зэшІозыхыхэрэр республикэ гъэзетэу «Адыгэ макъэр», Адыгэ кІэлэегъэджэ колледжыр, Адыгэ къэралыгьо университетыр, гуманитар ушэтынхэмкІэ Адыгэ республикэ институтэу Т. КІэращэм ыцІэ зыхьырэр арых.

Бзэр — лъэпкъым ыпс. Ар къагурыloy, Адыгеим ишlэныгъэлэжьхэм ялъэкІ-кІуачІэ къызэрихьэу бзэм, литературэм, адыгэ ІорыІуатэм, культурэм, шэн-хабзэхэм Іофышхо адашІэ; адыгабзэр шІэныгъэ лъэныкъуабэкІэ къаушыхьаты. Адыгабзэр щыІ, Іоф ешІэ, ау ар фэныкъогъэнчъэп. Мы лъэхъаным адыгабзэм изытет зыфэдэр ыкІи ащ иІофыгьо инхэу къыпыщылъхэр егугъоу зэшІохыгъэнхэр лъэшэу зэрищыкІагъэр кІигьэтхъэу гьэпсыгьагьэ шІэныгъэ конференциер.

Лъэпкъым ыбзэ шъхьаlэу адыгабзэм къыпыщылъ lофыгьошхохэр къыгъэнафэу гъэпсыгъагъэ Адыгэ къэралыгъо университетым адыгэ филологиемкlэ икафедрэ кlэщакlо зыфэхъугъэ мэфэкl lофтхьабзэр.

«Джырэ адыгабзэм изэгъэшіэн изытет» зыфиюрэ конференцием иІофшІэн Адыгеим -естынешк мехохшепеждем лэжьхэр, Адыгэ университетым адыгэ филологиемрэ культурэмрэкіэ ифакультет икіэлэегъаджэхэр, студентхэр, Адыгэ Республикэм ит гурыт еджапІэхэм адыгабзэмрэ литературэмрэкіэ якіэлэегъаджэхэр, Адыгэ шІэныгъэ институтым ыкІи республикэ институтэу сэнехьатым зыщыхагьахъорем яюфышІэхэр, Адыгэ Хасэм илІыкІохэр, хьакІэхэр, адыгабзэр зикІасэхэр хэлэжьагъэх.

Конференциер къызэјуихыгъ

ыкіи зэрищагь университетым адыгэ филологиемрэ культурэм-рэкіэ факультетым идеканэу, адыгэ филологием икафедрэ ипащэу **Хьамырзэкъо Нуриет.** Мэфэкіым хэлажьэхэрэм шіуфэс гущыіэкіэ закъыфигъэзагъ пстэуми апэу Адыгэ къэралыгъо университетым иректорэу, социологие шіэныгъэхэмкіэ докторэу, профессорэу **Хъунэго Рэщыдэ.**

- Тызфызэхэхьагъэр анахь Іофыгъошхохэм ащыщ, — къы-Іуагь ащ. — ЛъэпкъымкІэ бзэм мэхьанэшхо иІ. Ащ узэрэфэсакъын фаем щэч хэлъэп. Бзэр культурэм лъапсэу иІ. Ар къэбгъэгъунэныр псынкІэп. Іоф дэпшіэн, ябгьэшіэн, мыльку хэпльхьаныр ищыкІагь. Адыгабзэм фэгъэхьыгъэу угущыІэн хъумэ, АКъУ-р ары адыгабзэмкІэ мы пшъэрылъ иныр кІэзыщэу, Іоф дэзышІэрэр. Нахь тыфэсакъзу, нахь чанэу, нахь тыгу етыгъэу тыдэлэжьэн фае. Къарыу хатлъхьэу, амалхэр къэдгъотхэу, адыгэбзэ-ныдэлъфыбзэм имэхьанэ цІыфхэм агурыгъэІогъэныр апэрэ. ЦІыфхэм ягупшысэ мы Іофыгъом къещэлІэгъэныр, хэгьэлэжьэгьэныр ишыкагь, -щыкІигъэтхъыгъ Хъунагом ипсалъэ. Университетым ІофыгъуитІу зэрэпхырищырэр — бзэр зэрэщызэрагьашІэрэр ыкІи обществэм бзэр зэрэнигъэсырэр игущыІэ щыхигъэунэфыкІыгъ. Адыгэ шІэныгъэ Гупчэу Унэрэкъо Рае зипащэм уигъэразэу Іоф зэришІэрэр, журналэу «Псалъ» зыфиlорэр адыгабзэкІэ къызэрэдэкІырэр дэгъугъэу ылъытагъ. Ау школхэм адыряІэ зэпхыныгъэм нахь хэгъэхъогъэныр, мы лъэныкъор нахь гъэлъэшыгъэныр игъоу ылъэгъугъ.

Правительствэр, Хасэр къып-къотынхэми мэхьанэ ритыгъ. Адыгабзэмкіэ езыгъаджэхэрэм, ащкіэ сэнэхьатыр къыхэзыхырэ ныбжьыкіэхэм къэралыгъом ынаіэ нахь атыригъэтыныр — унэхэр ятыгъэнхэмкіэ, лэжьапкіэр къэіэтыгъэнымкіэ, бзэм иіофыгъохэм язэшіохын къыгъэпсынкіэщтэуылъытагъ.

Конференцием иІофшІэн хэ-

лъэ анахь къыхэщыгъэр адыга-

бзэр псэпытэ зышІырэр уна-

гьом ар щагьэфедэу, щагьэлъапізу ыкіи еджапізм зэрэщызэрагъашІэрэр ары. Бзэм лъэшэу ренэу унаІэ тетыныр зэрищык агъэр к игъэтхъыгъ. АщкІэ Адыгэ къэралыгъо университетымрэ гуманитар ушэтынхэмкІэ Адыгэ республикэ институтымрэ егъэджэн-шІэныгъэ Іофышхо зэрашІэрэр къы-Іуагь. Интернетым икІыгьэ ильэсым адыгабзэм изэгьэшІэнкІэ сайт къызэрэщызэІуахыгъэр, адыгабзэмкІэ ІэпыІэгъу тхылъхэр, «СурэтхэмкІэ адыгабзэр зэтэгьашІэ», «Сиадыгабз» зыфи-Іохэрэр, нэмыкІхэри къызэрэдэкІыгьэхэр зишІуагьэ къэкІонхэу ылъытагъ. Адыгэ радиом, Адыгэ телевидением, гъэзетэу «Адыгэ макъэм» яшІуагъэкІэ, къэбархэр цыфхэм (ІэкІыб къэралыгъохэм арыс адыгэхэми) зэранэсырэр къыІуагъ. Хэти фэлъэкІырэр ышІэмэ, бзэм икъызэтегъэнэн нахь псынкіэ зэрэхъущтыр кІигъэтхъыгъ.

Адыгэ Республикэм и Адыгэ Хасэ итхьаматэу **Ліымыщэкъо Рэмэзанэ** адыгабзэм иіофыгьохэм зэрифэшъуашэу гъунэ алъыфыгъэн мурад зэрашіы-

гъэр къыІуагъ. Унагъом ащкІэ пшъэдэкІыжь зэриІэр, адыгабзэкІэ зыщыгущыІэхэу, ныдэлъфыбзэр зыщыІорышІэрэм арыс кІэлэцІыкІухэри бзэр якІасэу къызэрэтэджыхэрэм анаІэ тыраригъэдзагъ. Унагъор, еджапІэр, къэралыгъор зэготхэу, афэлъэкІырэр ашІэмэ, бзэр рыгущыІэнхэ къодыер е рытхэнхэр армырэу, рыгупшысэнхэ амалхэр кІэлэцІыкІухэм аІэкІэлъ зэрэхъущтыр анахь мэхьанэ зиІзу ылъытагъ.

ШІуфэс гущыІэхэм докладхэр къакІэлъыкІуагъэх.

Филологие шіэныгъэхэмкіэ докторэу, АРИГИ-м идиректорэу Бырсыр Батырбый «Джырэ бзэшіэныгъэм изытет ыкіи ащ къыдэтэджырэ упчіэхэр» зыфиіорэ докладыр къышіыгъ. Адыгабзэмрэ адыгэ тхыбзэмрэ гъогу афыхэхыгъэнымкіэ іофышхо зылэжьыгъэ гъэсагъэхэу Нэгумэм, Бэрсэим, Лопатинскэм аціэ пщыгъупшэнэу зэрэщымытыр кіигъэтхъыгъ. Алфавитыр зыпкъ игъэуцогъэныр, бзэ шэпхъэ-хабзэхэр гъэ-

унэфыгъэнхэр, тхылъхэр, гъэзетхэр къыдэгъэкlыгъэнхэр зэрафэукlочlыгъэхэр къыlуагъ. Іэшъхьэмэфэ Даутэ, профессорзу Яковлевым, КІэрэщэ Зэйнаб яшlэныгъэ-loфшlэгъэ куухэу, адыгабзэм идиалектхэр зыщыгъэунэфыгъэхэм (шапсы-

гъэ диалектым инэшанэхэр къызщиютыкыгьэхэм) литературабзэр агъэпытагъэу зэрэщытыр кигъэтхъыгъ. Шэныгъэ юфшагъэу Тэшъхъэмафэмрэ Яковлевымрэ зэдагъэхъазырыгъэу «Грамматика адыгейского литературного языка» ыки Кізрэщэ Зэйнабрэ Хьатіэнэ Абдулрэ зэдатхыгъэу «Адыгабзэм изэхэф гущыlалъ» зыфиюхэрэр апэрэ шіэныгъэ юфшіагъэхэу зэрэщытхэр къыіуагъ.

Лъэпкъ бзэшlэныгъэмкlэ шlагъэу щыlэр мымакlэми, джыри узыдэлэжьэн лъэныкъуабэ нэмысыгъэхэу зэрэщыlэм ягугъу Батырбый къышlыгъ. Гущыlэм пае, адыгэ-абхъаз бзэ зэхэтыкlэм зыми lоф дишlэрэп. Кадрэхэр зэрэщымыlэхэми къащыуцугъ. Зэфэхьысыжь кlэухым анахьэу щыкlигъэтхъыгъэр, тыбзэ лъапсэ зэригъотыгъэр ыкlи щыlэнымкlэ гугъэпlэшхохэр зэрэщыlэхэр арых.

Пленарнэ зэхэсыгьом гущы-Іэ къыщишіыгь университетым адыгэ филологиемрэ культурэмрэкіэ ифакультет икіэлэегьаджэу, методобъединением ипащэу **Хьакіэмыз Мирэ.** Ныдэльфыбзэмкіэ кіэлэегьаджэхэм ягьэхьазырын зэрэщызэхэщагъэм ар игъэкіотыгъэу къытегущыіагъ.

ШІэныгъэлэжьышхоу Абрэдж Ачэрдан «Адыгэ литературабзэмрэ джырэ уахътэмрэ» зыфиюрэр къыриютыкыгъ. Литературабзэр непэ икъоу агъэфедэу юф ешіа е Іэпэдэлэл ашіыгъэу ипсынкіапіэ рэкіоха? «Адыгабзэр щыіэным, лъыкютэным, лъэпсэ пытэ хъуным анахь ищыкіагъэр, бзэр зыіулънобгырэ пэпчъ игуетныгъ, ишіэныгъ, игъэсэныгъ ыкіи икультур» — къыіуагъ ащ, щысэхэри бэу къыхьыгъэх.

Адыгэ Лъэпкъ театрэм ихудожественнэ пащэу Шъхьэлэхъо Светланэ «Адыгабзэр Лъэпкъ театрэм ылъапс» зыфиюрэ гущыю къышыгъ. Илъэсым къехъугъэу ежь театрэм юф зыщишерэм гъэхъагъзу яехэм, щыкагъзхэм ягугъу къышыгъ.

ШІэныгъэ конференцием хэлажьэхэрэм яІофшІэн ащ пыдзагъэу секцие зэфэшъхьафитіумэ «Адыгэ бзэшІэныгъэмыкіи «Адыгабзэм иегъэджэн» зыфиІохэрэм ащылъагъэкІотагъ. Мыхэм темэ зэфэшъхьаф 20-м нахьыбэ (зэхэтэу 50-мехъу) къырахьылІэгъагъ ыкіи къыщыраІотыкІыгъ.

ШІэныгъэ-практическэ конференцием гупшысэ-зэфэхьысыжь унашъохэр джырэ адыгабзэм изытет нахьышІу шІыгъэнымкІэ щаштагъэх.

МАМЫРЫКЪО Нуриет. Сурэтхэр Іэшъынэ Аспъан конференцием къыщытырихыгъэх.

Зыныбжь имыкъугъэхэм яІофыгъохэм ахэплъагъэх

АР-м хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ и Министерствэ епхыгъэу Іоф зышІэрэ Общественнэ советым джырэблагъэ зэхэсыгьо иІагь. Іофтхьабзэм хэлэжьагьэх Адыгэ Республикэм хэгьэгу кІоцІ ІофхэмкІэ иминистрэу Александр Речицкэр, кІэлэцІыкІухэм яфитыныгъэхэмкІэ Уполномоченнэу Адыгеим щы Гэ Александр Ивашиныр.

Зэхэсыгьом зыщытегущыlэгьэ зыфиlоу зэхащагьэм икlэуххэм имыкъугъэхэм бзэджэшІагъэу зэ-

зыныбжь имыкъугъэхэм яюфырыгьэшь Іофтхьабзэу «ЕджапІ» хьохэр агьэунэфыгьэх. Зыныбжь хэр охътэ гьэнэфагьэкІэ зы-

Іофыгъохэм ащыщых зыныбжь ягугъу къышІыгъ. Ащ къызэри-ІуагъэмкІэ, мыщ фэдэ Іофтхьарахьэхэрэр нахь макіэ шіыгьэ- бзэхэм шіуагьэ къаты ыкіи нымкіэ ыкіи гьогурыкіоныр щынэ- анахь шъхьаі эу щытыр зыныбжь нэ советым хэтхэм къазэрагъончъэу щытынымкІэ Іофтхьа- имыкъугъэхэу еджапІэр блэзыбзэу зэхащэхэрэр зыфэдэхэр. тІупщыхэрэр къыхэгъэщыгъэн-АР-м хэгьэгу кіоці Іофхэмкіэ хэр, ахэм пэшіорыгьэшь Іофи Министерствэ полицием иуча- тхьабзэхэр адызехьэгъэнхэр хьыжъхэр ямыгъусэхэу гъогум стковэ уполномоченнэхэм ыкІи ары. УплъэкІунхэм къызэрагъэльэгьуагьэмкіэ, тельхьапіэ гьэгьохэм афэгьэзэгьэ отделым нэфагьэхэр ямыlэхэу еджапlэм нистративнэ пшъэдэкlыжь араипащэу А. Федосеевым пэшІо- мыкІохэу блэзыгьэкІыхэрэ Іэта- гьэхьыгь. Зыныбжь имыкъугъэ-

имыкъугъэхэм ыкІи ахэм янэятэхэм инспекторхэр аlукlагъэх, зэдэгущы эгъухэр адаш ыгъэх.

Джащ фэдэу ІофшІэгъу-дэкІыгъохэр ашІыхэзэ, зэгурыІоныгъэ зэрымылъ унагъохэм адэжь полицием икъулыкъушІэхэр кІуагъэх, хэукъоныгъэу ыпэкІэ къыхагьэщыгьагьэхэр зэрэдагъэзыжьыхэрэр ауплъэкlугъ.

А. Федосеевым Общественриlуагъэмкlэ, lофтхьабзэр зыщырагъэкІокІырэм щыублагъэу чэщым сыхьатыр 10-м ыуж натетыгъэ Іэтахъохэм алъыплъагъэх, ны-ты 12 фэдизмэ адмищаІыгъ гупчэу Адыгеим итым Іэтэхъо нэбгыри 5 чІэс.

Александр Речицкэм къызэриІуагъэмкІэ, зыныбжь имыкъугъэхэм пэшІорыгъэшъ Іофтхьабзэхэр адызехьэгъэнхэм общественностыр чанэу къыхэлажьэ. Ахэм зэу ащыщ проектэу «Я здоров. Я успешен!» зыфиlоу Адыгэ республикэ еджэпІэ-интернатым щызэхащагъэр.

АР-м хэгьэгу кІоці ІофхэмкІэ иминистрэ ыкІи ащ икъулыкъушІэхэм ирэзэныгьэ гущыІэхэр апигъохыгъэх Александр Ивашиным. ЗэгурыІоныгъэ дэгъу азыфагу илъэу Іоф зэрэзэдашІэрэм къэгъэлъэгьон дэгъухэр къызэрэкІэлъыкІуагъэхэр ащ къыхигъэщыгъ. Ащ дакІоу гумэкІыгьоу щыІэхэми ягугьу къышІыгъ. Ахэм ащыщ зыныбжь имыкъугъэхэм ащыщхэр alэ щэигъэу гъогухэм зэратетхэр. Мы Іофыгьом фэгьэхьыгьэу советым хэтхэр къэгущы агъэх, а гумэкІыгьор дэгьэзыжьыгьэ хъунымкІэ шІэгьэн фаехэр къыраІотыкІыгьэх.

Общественнэ советым итхьаматэу Хъунэго Рэщыдэ къызэрэхигьэшыгьэмкіэ, советым хэтхэр нахь чанэу мыщ къекlyaлІэхэмэ пшъэрылъ гъэнэфагъэу

яІэхэр нахь дэгьоу зэшІуахынхэ алъэкІыщт.

Нэужым АР-м хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ и Министерствэ и Общественнэ совет хэтэу, гьогурыкІоныр щынэгъончъэным лъыплъэрэ общественнэ ІофшІэкІо купым ипащэу Светлана Дорошенкэм гьогухэм къащыхъурэ хъугъэ-шІагъэхэр нахь макІэ шІыгъэнхэм фэшІ пэшІорыгъэшъ Іофтхьабзэу зэрахьэхэи мед мехнествиным мед гъэчнэфыгъэнхэмкІэ яІофшІэн зэрэзэхащэрэм къатегущы агъ.

2016-рэ илъэсыр къызихьагъэм къыщыублагъэу ІофшІэкІо купым хэтхэм республикэ общественнэ организациехэм ялыкІохэр ягъусэхэу водительхэр зыщагъэхьазырыхэрэ еджапІэхэм кlохэзэ, шlэныгъэу арагъэгъотырэр зыфэдэр зэрагъашІэ. АР-м хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ и Министерствэ ипащэ мы ІофыгъомкІэ къадыригъэштагъ ыкІи ащкіэ ишіуагьэ къарегьэкіы.

Мыщ фэдэ Іофтхьабзэхэм яшІогъэшхо къызэрэкІорэр кІигъэтхъыгъ АР-м хэгъэгу кіоці ІофхэмкІэ иминистрэу Александр Речицкэм. Ащ къызэриІуагъэмкіэ, Іофтхьабзэм пшъэрылъ шъхьа ву и вр гъогуры к юныр щынэгъончъэу щытынымкіэ, водительхэм ухьазырыныгъэ дэгъу арагъэгъотызэ рагъэджэнхэмкІэ Іофхэм язытет общественнэ организациехэм ялыкюхэм ашъхьэкІэ зыщагьэгьозэныр, ащкіэ амалэу щыіэхэм зэдяусэнхэр ары.

КІАРЭ Фатим.

КІэлэегъэджэныр ыгукІэ къыхихыгъ

Культурэм илъэныкъо зэфэшъхьафхэр зыгъэбаеу, гушъхьэлэжьыгъэм зыкъезыгъэІэтэу, зэрэльэпкъэу къырыкІощтыр къэзыгъэнэфэрэ амалхэм бзэр ащыщ. Ныдэлъфыбзэр пІумыльмэ, уильэпкъ къырыкІуагъэри, шэн-хабзэхэү лІэшІэгъу пчъагъэхэм къагъэгъунагъэхэри икъоу пфызэгъэшІэщтхэп.

егъэжьэпіэшіу щыіэным дэлажьэрэр кІэлэегъаджэр ары. КІэлэцІыкІум бзэр Іуплъхьаныр ІэшІэхэу щытэп. Зы лъэныкъорыгъазэкІи къыбдэхъущтэп, нытыхэри емызэщыжьхэу мы Іофым пылъынхэ фае.

ЫгукІи ыпсэкІи мы сэнэхьатым фэщагьэу, ащ гухахъо хэзыгъуатэу Іоф зышІэхэрэм МэщлІэкъо Риммэ ащыщ. Мыекъуа-22-рэ хъугъэ адыгабзэмрэ литературэмрэ якІэлэегъаджэу зы-Іутыр. Лъэпкъым ыбзэ имашІо зэрымыкІосэщтым, щыІэныгъэм пытэу зэрэхэуцощтым ар ыуж ит. Зисэнэхьат гухахъо хэзыгъуатэзэ, юф зышіэрэ ціыф. Ары анахь кІэлэегьэджэ дэгьухэм ясатыр хэуцон зыкlилъэкІыгъэри, апшъэрэ категорие зиІэ кІэлэегъэджацІэри къызкІыфагъэшъошагъэри.

Адыгабзэмрэ тхыбзэмрэ я Мафэ ипэгьокІзу Риммэ гущы-Іэгъу тыфэхъугъ. ЕджапІэм бзэр зэрэщызэрагъашІэрэм, екІолІэкІэ-шІыкІэу къагъотыхэрэр, тхылъэу агъэфедэхэрэр, нэмыкІхэри ащ къедгъэІотагъэх.

— Ыпэ Іофшіэныр зесэгъэжьакІэм, сыхьат пчъагъэу адыгабзэм изэгъэшІэн къытатыштыядгъэшіэн амал тиіагъ. Джы мэхэр щыугъоигъэх.

А зэпстэур къыддэхъуным, гухэк нахь мыш эми, тисыхьатхэр макІэ хъугьэх, литературэр тиІэжьэп, зэрэтфэльэкІэу бзэр ядгъэшІэным ыуж тит. ТиеджапІэ ипащэу Охладчук Фатими, ащ игуадзэу Аулъэ Сусани амал зэриІэкІэ адыгабзэм исыхьатхэр къызэрэзэтырагъэнэщтхэм анаІэ тырагъэты. Сыд фэдэрэ тхылъхэр Іэрыфэгъух, гурыІогъо-Іофтхьабзэ зэхэтщэщтми ахэр шІух, зэгьэфагьэу тхыгьэх. ІэпыІэгъу къытфэхъух.

пэ игурыт еджапləy N 2-м ильэс льэпкъ зэфэшъхьафхэм къахэ- Риммэ Асльан ыпхьум, — «лІыкlыгъэ кlэлэцlыкlухэр зэхэсхэу, хъужъныгъэм исыхьатхэр», патзэфэдэу зэдырагъаджэх. А 1классым къыщегъэжьагъэу я 11-м нэсэу адыгабзэр арылъ.

> ЕкІоліэкіэ зэфэшъхьафхэр къыхихызэ, Риммэ иурокхэр нахь гъэшlэгъон зэришlыщтхэм, адыгабзэр ижъырэ бзэ куоу зэрэщытыр агуригьэІоным сыдигьуи пыль. Аш къызэрэхигьэщыгъэмкlэ, сэмэркъэу хъугъэшІагъэхэр дыригъэкІокІыхэзэ, нэбгырэ заулэмэ язэдэгущы эгъухэр хигъахьэхэу сыхьатхэр зигъэпсхэкІэ, гурыт классхэм ар нахь агу рехьы.

Адыгабзэм икабинетэу зэтыригъэпсыхьагъэм узихьэкІэ, уехеілыстех ездех-неш едысжы адыгэ лъэпкъым иІэхэр нэгум къыкі эуцох. Дэпкъхэр кіэлэціыкіухэм ашіыгъэ гъэзетхэмкіэ гъэр нахьыбагъ, — къејуатэ гъэпкјагъэх, тапэкіэ агъэфедэащ, — литературэри дыхэтэу щтыгьэ пкъыгьохэр, Іэмэ-псы-

Джащ фэдэу адыгабзэм ригъэджэнхэмкІэ лъэшэу зишІуагъэ къакloy кlэлэегъаджэм ылъытэхэрэр научнэ-практическэ конференциехэр, гъэзетэу «Адыгэ макъэм» къихьэрэ тхыгъэхэр, гъэсэныгъэм епхыгъэ социальнэ сайт зэфэшъхьафхэр ары.

ШІэныгъэлэжь купхэу Шъхьэлэхъо Сусанэ, Долэ Рузанэ, Даур Фатимэ, Бэгъушъэ Мирэ, Анцокъо Сурэт, Цуекъо Алый, Къэлэшъэо Марыет къыдагъэкІыгьэ тхыльхэмкІэ регьаджэх. Риммэ къызэриІуагъэмкІэ, а

Адыгабзэм икІэлэегъа-Адыгэ, урыс ыкІи нэмыкІ джэхэм тызэгъусэу, — къеІуатэ риотическэ піуныгъэм, лъэпкъ хьыгъэ Іофтхьабзэхэу «Андырхьое Хъусенэ — ти Лыхъужъ», «Сыбзэ — сидунай», «Адыгэ цый», «Чэщдэс» зыфиІохэрэр еджапІэм щызэхэтэщэх. Ягуапэу, агу рихьэу ныбжьык эхэр мыхэм ахэлажьэх.

Адыгабзэм фэгъэхьыгъэ къэлэ ыкІи республикэ олимпиадэхэм. мэфэкІ Іофтхьабзэхэм МэщлІэкъо Риммэ ригъаджэхэрэм зыщаушэты, яшІэныгъэхэмкІи къащыхэщых. Ахэр дэгъоу зэригъэхьазырхэрэм фэшІ илъэс зэкІэльыкІохэм щытхъу тхыльыбэ АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм, Мыекъопэ къэлэ администрацием, ежь зыјут гурыт еджапІэм къыфагъэшъошагъэу кІэлэегъаджэм иІ.

Гукъау нахь мышІэми, непэ-

кІыщт ныдэлъфыбзэр щагъэзыезэ, нэмыкІыбзэхэмкІэ ясабыйхэм ны-тыхэр зэрадэгущы!эхэрэр. Ащ фэдэ ныр тэрэзэу зекІорэп, исабый егъэкІоды, шъхьэкlафэ имыlэу къегъанэ. Адыгабзэр кІэлэцІыкІум зэригъашІэмэ, адрэ бзэхэм язэгъэшІэн бэкІэ псынкІэ къыфэ-

Мардж хъун, ны-тыхэр! шъхьэихыгъэу МэщлІэкъо Риммэ къялъэІу, — шъуисабыйхэм яныдэлъфыбзэ ащышъумыгъэгъупш. Ахэр ащ ымыгъэиныщтхэмэ, ыгъэцІыкІущтхэп. ЕтІанэ ины зыхъухэкІэ, уахътэр аlэкlэкlышъ, ялэгъухэу бзэр зы-Іулъхэм ахафэхэу «зэгъэфагьэу, дахэу къэгущыІэщтыр хэта?» заlорэм, укlытэм ыфызыхэу, «сэ сагъэшІагъэп, къысфэlощтэпыр» яджэуапэу къогъум къохьажьых. ЕджапІэм изакъоу ар фызэшіокіыщтэп. Ныдэльфыбзэр — унагьом къыщежьэ, кіэлэціыкіу іыгъыпіэм щылъагъэкІуатэ, нэужым еджапІэм ар щагъэпытэ. Арэу зымыхъукіэ, тыбзэ тшіокіодыщт.

Гъэсэныгъэмрэ пІуныгъэмрэ рэ мафэхэм плъэгъун плъэ- зэгъусэхэу зэдигъэlорышlэхэзэ, тырихыгъ.

Риммэ иІофшІэн егъэпсы. Сыда піомэ кіэлэеджакіом цыхьэ къыпфишІынышъ, ыгу цІыкІу къызэІуебгъэхыныр — кІэлэегъаджэм анахь пшъэрылъ шъхьа!эу иІ. СигущыІэгъу класснэ пащэри иІофшІэн дыхэт. Нэбгырэ пэпчъ екіоліэкіэ гъэнэфагъэ къыфэбгьотыныр ІэшІэхэп. Я 6-рэ класс нахь мышіэми джыдэдэм ыіыгъыр, ыпэрэ илъэсхэм чІэтІупщыгьо пчъагъэ и агъ. Неущрэ мафэм фэхьазырхэу еджапІэм чізкіынхэм, мехныілеіч фагъэфедэжьынхэм емызэщэу Риммэ пылъыгъ. Ащ фэдэ гуетыныгъэ фыриІэу ясабыйхэм ауж зэритыгъэм пае ны-тыхэр къызэрэфэразэхэр къызщиюрэ тхылъ ащ къыратыгъ.

Уахътэр зы чыпіэ итырэп. гъэсэныгъэм исистемэ кІэу къыхахьэрэр бэ. Ахэм закъыщыримыгъанэу кІэлэегъаджэм ренэу ишІэныгъэхэм ахегъахъо, пстэури шІогьэшІэгьонэу зэрегьашІэ. ЫгукІэ къыхихыгъэ сэнэхьатым зэрифэшъуашэу рэлажьэ.

ІЭШЪЫНЭ Сусан. Сурэтыр Іэшъынэ Аслъан

Сурэтыр итыр: Мэщліэкъо Римм.

«Адыгэ макь» Гъэтхапэм и 16, 2016-рэ илъэс

ЛЪЭПКЪ ИСКУССТВЭР ЫКІИ НЫБЖЬЫКІЭХЭР

Орэдыю ыкіи шыкіэпщынэо

кІал

Зигъусэр насыпышіощт

«Мыжъосыныр мэкІодыжьы, мыкІодыжьырэр орэд», elo гушы жъым. Мыщ дэжьым анахь унаІэ зытеозыгъадзэхэрэр адыгэ орэдыжъхэу хьакІэщхэм къащаІощтыгьэхэу, непэрэ тимафэхэм къанэсыжьыгъэхэр арых. Орэдхэр охътэлъэхъан зэфэшъхьафхэм лъэпкъым ышъхьэ къырыкІуагъэм, ыгукІэ ыщэчыгъэу зэхишІагъэм иІотакІох. Ахэр мэхьанэу яІэмкІэ пчъагъэу зэхэлъых: лІыхъужъ орэдхэр, лэжьэкІо, тхьалъэІу ыкІи кушъэ орэдхэр, зэо ыкІи нэмыкІ тхьамыкІагъохэм яхьылІагъэхэр; къиным пэшІуекІозэ, игъашІэ къэзыкІурэ адыгэм ищыІэныгьэ гушІуагьом, шІульэгьум, хъярым, ныбджэгъуныгъэм, шъыпкъагъэм афэгъэхьыгъэ орэдхэми чІыпІэ щыряІагъ. Орэдым цІыфым ыгу къыдещае, жьыдэкІыгъо фэхъу ыкІи зырегъэушху.

Адыгэ орэдыжъхэр лъэпкъым илэгъух, ишъогъух, ащ шІуи бзаджи ыщэчыгъэр зэкІэ итарихъ къащыІотагъ. Джары ахэм осэшІу къязытырэр, тарихъ лъэпсэ куу яІ, ухэтми гьозэпІэ ин пфэхъоу. Адыгапсэр орэдым хэкІыхьагь.

Орэдыр зикІасэм хэтми гъусэшІу ыгъотыгь, ыбзи, ихабзи, имафэ пэпчъи нэфынэщт.

Хьакіэщ орэдхэр

Адыгэ лъэпкъым игушІуагъо егъэгъотыжьыгъэнымкІэ мы уахътэу тызыхэтым Іофышхо зышІагьэр зэлъашІэрэ еджэгьэгъэсагъэу, ІэпэІасэу, зэчыибэкІэ Тхьэр къызэтагьэу ГъукІэ Замудин. Ныдэлъфыбзэм фэдэ къабзэу, орэдыжъхэм лъэпкъыпсэр зэрагъэпытэрэр ышІэу, лІэужыкІэхэр лъэпкъ искусствэм къыфэгъэущыгъэнхэмкІэ, орэдым лъагъо фыхахынымкІэ,

лъэпкъ Іэмэ-псымэхэр ашІэхэу, ашІыхэу ыкІи ахэм мэкъамэхэр къарагъаlоу егъэсэгъэнизы алыжелы охшыфо екиех

Орэдыю купэу «Жънум» едэІугъэу, кІырыплъыгъэу, ар зыкъигъотынымкІэ егъэжьэпІэ мафэ зыфэхъугъэри макіэп.

Лъэгъошіу

Ахэм ащыщ лъэпкъ шъхьалъытэжьныгъэ ин зыхэлъэу, республикэ, всероссийскэ ыкІи дунэе фестивальхэм ядипломантэу, адыгэ лъэпкъ орэдхэр къэзыloу ыкlи лъэпкъ lэмэпсымэхэмкІэ мэкъамэхэр зыгъэжъынчэу Нэгэрэкъо Казбек. Ар Шэуджэн районымкіэ къуаджэу Джыракъые щыщ, илъэс 28-рэ ыныбжь. Къоджэ гурыт еджапІэр къызеухым, АКъУ-м физикэмкІэ ифакультет щеджагъ. Унагъо иІ, ишъхьагъусэ кІэлэегъадж, шъэожъыитly — Имран (5 ыныбжь) ыкlи Расул (3) зэдапlу. 2011-рэ илъэсым программистэу район сымэджэщым, етІанэ Шэуджэнхьэблэ район гупчэ тхылъеджапІэм автоматизациемрэ къэбар технологиякІэхэмрэкІэ иотдел ипащэу Іоф ешІэ, орэдми ыгукІэ фэщагьэу фэкІо.

«Тыдэ къыфикІыгъа кІалэм орэдыр?» пюмэ, къэпюн плъэкІыщтыр зы: Джыракъые тапэкІэ тхыдэІуатэхэри, орэдусхэри, орэдыІохэри (Беданэкъо Шъалихьэ, Нэгые Иляс) Байкъулэм фэдэу дэсыгъэх. Ежь Нэгэрэкъохэм хъулъфыгъэ Іушхэри, бзылъфыгъэ губзыгъэхэри ахэтых. Дэгъоу ежь Казбек къышІэжьырэр ятэкІэ инэнэжъэу Кулэ адыгэ орэдхэр икlасэхэу, мэкъэ дахэкlэ зэрэкІыригъэщыщтыгъэхэр ары.

«Ащ дэжьым сэ сыкІэлэцІыкІугъ, илъэси 6 — 9 сыныбжьыгъ. Сянэжъ анахьэу «Мэзгуащэ иорэд», «Абрэдж Нухьэ иорэд» уелъэlужьын имыщыкІагьэу, игопэ дэдэу, бэрэ къызэриІощтыгъэхэр къэсэшІэжьы. Ау сэ ащ дэжьым адыгэ орэдым зи хэсшlыкlышхо щыІагъэп, нэмыкі орэд-

хэри сэркІэ гъэшІэгьоныгьэхэп. Ау мы щыІэныгъэм хэти сыди чыпіэ зэрэщыриіэр сшіошъ мэхъу, піалъэ тешіи, сымышіахэу лъэпкъ орэдым сыкъыфэущыгь. Ащкіэ зишіуагьэ анахь къысэкІыгъэр, студентыгъо лъэхъаным — 2005 — 2006-рэ илъэсхэм, ижъырэ орэдыю ыки Іэмэпсымэхэм къязыгъэ орэ купэу «Жъыум» седэІунэу, сыкІырыплъынэу амал зэрэсиlагъэр ары. Орэдыlоу, шыкlэпщынаоу Нэгъой Заур анахь синэплъэгъу ит зэпытыгъэр, етІанэ СтІамыІэм гу зылъысэтэм, сэри апэрэу гузэхэшІэ иныр сшъхьэ къыщыущыгъ, ныбжьыкІэ гугьэ лъагэхэри силъэпкъкІэ къысэуцокІыгъэх, сэри зыгорэущтэу зысыушэтын мурад сшІыгъэ», — elo Казбек.

Шъыпкъэ, адыгэ унагъом щапІугьэ кіалэу, икъуаджэ къэзыгъэзэжьыгъэм лъэпкъ шэнхабзэхэри, зекіокіэ-шіыкіэхэри ихьафыгъэхэп. Казбек университетым чІэсыгъ студент къэшъокІо ансамблэу «Нартым» зыхэтым. ЦІыкІу-цІыкІоу «Жъыум» хэтхэм къаlохэрэ орэдхэр кіиіукіыхэ мэхъу.

Университетыр къыухи, къуаджэм къызэкІожьым, ІофшІапІэкІэ район гупчэу Хьакурынэхьаблэ зигъэзагъ. Культурэм и Унэ щызэхэщэгъэ лъэпкъ Іэмэ-псымэхэм яансамблэу «Джэгуакіу» зыфиюрэм хэхьэ. ежь-ежьырэу къамылым ыкІи шыкІэпщынэм къаригъаІоу зырегъасэ. ЫгукІэ шІоигъоу зыфежьэгъэ Іофыр — орэдышъо дэхабэр ыкІи къэшъо мэкъэмэ зэфэшъхьафхэр къызэрэдэхъухэрэми агъэрэзагъ.

2014-рэ илъэсым ежь ыпкъ къикІэу, адыгэ орэдыжъхэр ижъырэ къэlуакlэм илъэу гъэкІыгъ. Купым хэтыщтхэри, (къа-Іощтхэри) орэд репертуарыри ыгъэхьазырыгъэх. Казбек ежь гу лъимытапэми, лъыхъокІо-ушэтэкІо гъэшІэгьонэу къычІэкІыгь, Адыгэ республикэ радиом, гуманитар ушэтынхэмкІэ Адыгэ республикэ институтэу Т. КІэращэм ыцІэкІэ щытым, Англием ыкІи Францием ялъэпкъ тхылъеджапІэхэм яфоноархивхэм зафигъэнэІосагъ, орэд дэгъухэр зэригъэујугъэх.

Нэгэрэкъо Казбек иІоф шъхьа!э готэу, творчествэм зыритыгъэу, ижъырэ адыгэ орэд къэlуакІэр ыкІи лъэпкъ Іэмэпсымэ музыкэр зэрифэшъуашэу лъегъэкІуатэ. Адыгэ лъэпкъым имузыкальнэ фольклор ухъумэгъэнымкІэ ыкІи зэлъягъэшІэгъэнымкІэ Іофышхо елэжьы. КІэлэ ныбжьыкІэр мэмехни егдеахтфо еlиг енах арагъэблагъэ, иорэдкъэlуакІэ, ишыкІэпщынэ макъэ ягуапэу едэІух, осэшІуи къыфашІы. Шъолъыр ыкІи урысые фестивальхэм ямызакъоу, ІэкІыб къэралхэм — Германием, Тыркуем ыкІи Чэчэным, Налщык, Черкесскэ, Москва, Ульяновскэ ащызэхащэгьэ фестивальхэм ыкІи зэнэкъокъухэм ахэлэжьагь, апэрэ чІыпІэхэр иІэу къыгъэзэжьыгъ.

Гъэтхапэм и 17-м, Мыекъуапэ, Адыгэ къэралыгъо филармонием изал цІыкІу, сыхьатыр 18.30-м Казбек итворческэ концертэу хьакІэщ орэдхэр къызыщиющтхэр щыющт. Лъэпкъ искусствэр зикlасэхэр, адыгэ орэдыжъхэр ыкІи шыкІэпщынэм, къамылым амакъэ зэхэзыхымэ шІоигъохэр регъэблагъэх. Тэри лъэпэмафэ ыдзынэу фэтэІо.

МАМЫРЫКЪО Нуриет. Сурэтхэм арытхэр: Орэды-Іоу, шыкіэпщынаоу Нэгэрэкъо Казбек; «Джэныкъо машly» зыфиlорэ орэдыlо ыкіи лъэпкъ Іэмэ-псымэхэмкіэ купым хэтхэр (сэмэгумкіэ укъик / эу): Быщтэкъо Адам, Нэгэрэкъо Казбек, Юсып

шъу Мэдинэ «Айдэмыркъан псыгъэнхэмкІэ купэу «Джэныиорэд» къызэриІорэр зызэхэсэхыми, ишыкІэпщынэ мэкъэ зэнкІэ къэбзэ жъынч зэрэсигуапэми, «Жъыум» икуппащэу ГъукІэ Замудин ицІыфышІугъи, илъэпкъ паемэ, къогъанэ зэри-

къо машly» зыфиlорэр зэхещэ, ащ иорэдыІоу ыкІи иупчІэжьэгъоу щыт. Охътэ кІэкІым Нэгэрэкъо Казбек ижъырэ орэдым икультурэ, икъэlокlэ-шlыкlэ хабзэхэр ыгъэунэфынхэ ылъэ-

Гъогу щынэгъончъэк і э Масленницэм кіуагъэх

Масленницэр окІофэ, зыныбжь хэкІотэгъэ цІыфхэр чанэу мэфэк Іофтхьабзэхэм ахэлажьэх. Библиотекэу N 5-м икъутэмэ цІыкІу джырэблагъэ щыкІогьэ зэхэсыгьоу «В кругу друзей» зыфиІорэм къалэу Мыекъуапэ и ГИБДД иІофышІэхэр хэлэжьагъэх.

МэфэкІ чэфыгъор къызытырагъакіоу, гьогум гулъытэр щычІанэнэу зэрэщымытыр къэзэрэугьоигьэхэм джыри зэ къулыкъушІэхэм агу къагъэкІыжьыгъ. Аныбжь елъытыгъэу, лъэсрыкіо зэпырыкіыпіэхэм уатехьаным пылъ шапхъэхэр игъэкІотыгъэу къафаІотагъэх.

Орэд мэкъэмэ дахэхэмкіэ, блинхэмкІэ библиотекэм иІофышіэхэр хьакіэхэм къапэгьо-. кІыгъэх. «Анахь блин дэгъу» зыфиlорэ зэнэкъокъур зэхащагъ, къэшъуагъэх, орэдхэр къаlуагъэх.

КъулыкъушІэхэри адырагъаштэзэ, зэхащэгъэ Іофтхьабзэхэм чанэу ахэлэжьагьэх, шІухьафтынхэри къафагъэшъоша-

ГъогурыкІоным ишапхъэхэр зэрытхэгьэхэ хэушъхьафыкІыгьэ тхыгъэхэр, мэфэлъытэхэр къэзэрэугьоигьэхэм афагощыгьэх.

Нэужым Іофтхьабзэу «Шагающий автобус» зыфиlорэр зыныбжь хэкІотагъэхэри, инспекторхэри зэхэтхэу пщынаом къыригъэ орэдхэм дежъыухэзэ, Мыекъуапэ иурамхэу Курганнэм, Ветераным, Некра-

совым ыкІи К. Марксым ацІэ зыхьыхэрэм къырыкІуагъэх.

В. А. ЗАГАЙКО. Къэралыгъо автоинспекцием иотделэу Мыекъуапэ щыІэм ипащ, полицием иподполковник.

ПЭНЭШЪУ Сэфэр

Жьыгьошьхьэмыгьу

Рассказ

(КъызыкІэлъыкІорэр гъэтхапэм и 15-м къыдэкІыгъэ номерым ит).

— Сыда, Якъуб, къэхъугъэр? Садэжь укъызэрэмык уахэрэм изакъоп, урамым тыщызэ ук агъэми зыкъысщыодзые. Тызэрэзэунэкъощыр пщыгъупшэжьыгъа, хымэу къуаджэм тызэдыдэс фэдэу зыкъысфэош ы.

Якъуби иджэуап хьазырыгъ: — Сыда къэхъугъэр умышіэ фэдэу зыкъызкіэпшіырэр? Пщыгъупшэжьыгъэмэ, угу къэзгъэкіыжьын, Совет хабзэр плъэгъу мыхъоу, «народым урипыеу» аlуи Сыбыр уращыгъагъ. Сыкъыбдеушъэкіэу зылъэгъухэрэм аlощтыр нафэ, сэри къыбдесэгъаштэу, Совет хабзэм сыгу фэмыкіоу ары. Ощ пае шъхьэгъэуз къызфэсхьыжьынэу сыфаеп.

Якъубэ ар Къырымчэрые къыриlуи, риlожьыщтым къемыжэу ежьэжьыгъ. Кlэлъыплъэу, зэхихыгъэр утын хьылъэу къыщыхъоу тlэкlурэ щытыжьыгъ. Ащ ышlошъ къыгъэхъугъ зыми имыщыкlэгъэжьэу, кущэрэхъ кlэгъэчъыгъэ фэдэу дунаим къызэрэтенагъэр.

Къырымчэрые Сыбыр ращыным ыпэкІэ кІэлэегъаджэхэр къызщагъэхьазырырэ училищыр Мыекъуапэ къыщиухыгъэти, къуаджэм дэт ублэпІэ еджапіэм кіэлэегъаджэу Іоф щишІэщтыгъ. ИсэнэхьаткІэ Іоф рагъэшіэнэу зыкіэлъэіум, амыушъэфэу занкіэу къыраіуагъ «народым ипый» советскэ кlaлэхэр ригъэджэнхэр къызэрэрамыпэсыщтыр, ар къыгурымыІоу зэрэкІэльэІугьахэмкІи къагъэмысагъ. Ащ изакъоп, еджэгъэшхоу щымытми, шІэныгъэ тІэкІу иІэу зелъытэжьыти, ежь фэшІэшъущт ІофшІэн къыратынэу лъэГуакІо тыдэ кІуагъэми, ар дэдэр ары къыфаіэтыштыгьэр. Зэнкіэ дэдэу къезымыІохэрэр къахэкІыщтыгъэми, зыкІыфэмыехэр къыгурыІонэу къыфыхагъэпсыщтыгъ.

Нэмыкіхэм Іофшіэгьукіэ амыштэныр гъэшіэгьона, ежь Къырымчэрые икъуаджэ щызэхэщэгъэ колхозым итхьаматэ бригадэ горэм учетчикэу lyuгъэхьанэу зелъэlyм, къэухьэухьажь къыхэмыхьэу ынэхэр къэмыущакохэу къыриlyaгъ:

— Народым илый ІэнатІэ естыгъэу сыкъызашІэрэм къысфадэщтэп.

Зы соми иджыбэ къимыхьэу Къырымчэрые къуаджэм къыдэнагъ. Ары шъхьаем, щыІэн фаеба, фэмыхъукІэ лэжьэкІо къызэрыкІоу колхозым хэхьагь. «Народым ипыеу» alyu Сыбыр зэрэращыгъагъэр къыфамы-Іэтыным пае кІо зыфаІорэм кіоу, шіэ зыфаіорэр ышіэу, кІэгъэнагъэу Іоф ышІэщтыгъ, ау ащи ишІуагъэ къэкІуагъэп. Колхозым илъэсым Іофэу ышІагъэр зыщызэфахьысыжьырэ зэіукіэм тхьаматэм докладэу къыщишІыгъэм лэжьэкІо пэрытхэм аціэ къызщыреюм, зэкіэмэ апэу ежь ыціэ къыриіоныр ифэшъуашэу Къырымчэрые зэплъыжьыти, ежь къызхэмыфэм зыфэщыІэшъугъэп. Тхьаматэм докладыр къызеухым, ыІэ къыІэти, «Сэ упчІэ сиІ» ыІуи къэтэджыгъ.

- Алэджыкъу, колхозым дэгъоу Іоф щызышІэхэрэм ацІэ къызеоІом, сыда сэ сакъызкІыхэмыфагъэр? А зыцІэ къепІуагъэхэм апшъэ сымыкІомэ, ІофшІэнымкІэ зыкІи ауж сыкъинэрэп.
- Пціэ къызкіесымыіуагьэм, укъыкіэупчіэжьыныр имыщыкіагьэу, ори дэгьоу зыдэошіэжьэу къысщэхъути ары, тхьаматэм иджэуап кіэкіыгьэ.

Колхоз тхьаматэм къыриlуагъэр Къырымчэрые лъэшэу гукъао щыхъугъ, ыгу еlэжьыгъэу зэриlожьыгъэ: «Сыд сшlэми мыхъоу, тыдэ сыкlоми сауж имыкlэу, емынэр зыlухьан гущыlэ мыгъоу лажьи хьакъи симыlэу сызэрагъэмысагъэр къыздекloкlэу сигъашlэ къэсхьыщта?»

Ар егъашіэм къызэрэдекіокіыщтыр джыри нахь ышіошъ къэзыгъэхъугъи Къырымчэрые нэужым рихьыліагъ. Псэогъу имыізу изакъоу унэ нэкіым исызэпытыныгъа, ыныбжьыкіз ежь диштэу ліы зимыізжь бзылъфыгъэр, ари шъхьэзэкъо

ыдэжь кlуагъэ шъузкlэ зэрэфаем щигъэгъозэнэу. Сыд фэдэ нэмыкl ушъхьагъу къыгъотэу къыщигъэзыягъэкlи ащ фэдэу зэхишlэныгъэп, ау ащи къыфиlэтыгъэр Сыбыр зэрэращыгъагъэр ары.

— Къырымчэрый, угу хэмыгъэкі, — занкізу къыриіуагъ Хъунэкъомэ япхъу Минхъан, илъэс тіокіитіум благъзу екіолізгъэ, ынэгукіз дэхэ дэдэу щымытми, пкъы ищыгъэ дахэ зиіз бзылъфыгъэ къуапцізм. — «Народым ипый» ишъуз къысаюу къуаджэм сыдэсынзу сыфаеп.

Ащ фэдэ джэуап Къырымчэрые ежэгъахэп, ау риlожьыни къыфэгъотыгъэп.

3

Гъатхэм иящэнэрэ мазэ къихьэгъэ къодыягъ. Дунаим идэхэгъугъ. ТыдэкІэ уплъагъэми дунаир кІэрэкІагь, гъэтхэ шъуашэ щыгъыгъ. Маим иапэрэ Мафэ къоджэдэсхэм агъэмэфэкІыщтыгь. Дунаим идэхагьэ диштэу цІыфхэр кІэрэкІагъэх, чэфыгъэх. Ахэм ахэтэу ЛІыодыкъо Долэт, колхозым ипарторганизацие исекретарь, лІы ныбэшъу лъэчІабгъом, Совет хабзэр ежь нахь шІу ылъэгьоу щымыІэу зилъытэжьэу гущыІэ мыщыухэр зышІынхэр зикІасэр Къырымчэрые къышІонагъ:

— Совет хабзэр зыгу римыхырэр, народым ипый советскэ мэфэк ым хэтынэу фитыныгъэ и ып, арышъ, пшъхьэ шыгъэзыежь.

Ащ игущыІэхэм Къырымчэрые ыгу къызэкІагъэнагъ. Нэкъэ-пакъэ ригъафэмэ шІоигъоу къэхъугъ, ау хъущтэп. Ауми ыгу къыфэшІоп, сыдым къыригъэкІыми бэрэ щыхьагъу къешІы. Ренэу къыфиІэтырэр «народым ипый» аІуи Сыбыр зэрэращыгъагъэр ары. Ехъырэхъышэжьырэп ІзубытыпІэ горэ зэрегъотэу къуаджэм даригъэлъэсыкІыщт. Ащ фэшІ еІэсэкІызэ риІуагъ:

— Сыда, Долэт, мыхэм сахэт пае ясшlэрэр?

исызэпытыныгъа, ыныбжьыкlэ — Ар къыбгурымыlомэ, боу къыосlон, — блэоным фэдэу бзылъфыгъэр, ари шъхьэзэкъо Долэт ищэнаут хьазырыгъ. — О укудэ гъуаткlу, мы узхэт-

хэр шъоу пхъэчай, уазыхат-кlорэм уупцlэпlыщтых.

- Адэ зыми сыфимытыжыхэу мы къуаджэм сыдэущтэу сыдэсыщта?
- Угу римыхьмэ пшъхьэ щыбгъэзыежьын уфит. Джары уздащэгъагъэм, илъэсипшІэ укъыздэтыгъэм кІожь. Джары о уифэшъошэ шъыпкъэр. Сэ сыфитыгъэмэ псаоу ащ пшъхьэ къиозгъэхыжьыщтыгъэп, уизгъэлыхьэщтыгъ. УцІыфышъ сІоу уихьади чІязгъалъхьэщтыгъэп, тыгъужъ Іус усшІыщтыгъ.

Къырымчэрые ащ нахь фэщывагьэп, къызэрихьакви бжымквэ Долэт ынэжгъ чвууагъ. Адрэми ар къыфигъэгъуныгъа, зэфилъыгъэх. Нэрэ-псэрэквэ цвфхэу мэфэкв зэхахьэм къырихьылвагъэхэм зэпащыжьыгъэх.

А мэфэ дэдэм ипчыхьэ милиционерхэр Къырымчэрые къылъы расыгъэх, машинэм рагьэтысхьи, дащыгъ.

Судым Іофыр зынэсым анахьэу Къырымчэрые зэрагъэмысагъэр Совет хабзэм илІыкІо ыІэ фиІэтыгъэу, ащкІэ Совет хабзэм ыгу зэрэфэмышІур къыгъэлъэгъуагъэу ары. Ащ пагъэхъожьыгъ Совет хабзэм имэфэкІ нэшхъэигъэ къыхилъхьан гухэлъ иІагъэу. Ащ фэдэ «мыхъун» зышІагъэм фагъэгъуна, судым хьапсым чІэсынэу илъэсибл къытырилъхьагъ. Шъыпкъэ, прокурорым игъоу ылъытэгъагъэр илъэсипшІ тырилъхьанэу ары.

Хьапсышіу мэхъуа! Сыбыр зыращым, лагерэу зыщаіыгъыгъэм къинэу щилъэгъугъэм фэмыдэ дэдэми, ащи илъэсиблым щыпэкіэкіыгъэр, ащ нахъ къыхэмыхъожьыми зы ліы игъашіэкіэ икъущтыгъ. Къупшъхьэмрэ шъомрэ зэщэкіыгъэу одыбзагъ, ос нэгоу кіыфыбзагъ, ынэ исэу, ыпсэ пытыжъ къодыеу чіамылъхьэгъэ хьадэу къуаджэм къэкіожьыгъагъ.

Ыпэкіэ Сыбыр къызекіыжьым иуни, ичэухэми тіэкіу ахэупхъухьэгъагъэми, иунашъхьи бгъэн тыраригъэлъхьэгъагъэми, джыри арилъэгъуліэрэр гукіодыгъуагъ. Шъхьаныгъупчъэ ещэкіхэм джыри пхъэмбгъу яіуліыгъагъ, ипчъи егъэ-

тыгьагь, ичэу нэмыlэмэ зэхэтэкьопагь. «Е-о-ой, джары зышъхьэ щымыlэм ищыд хьэмэ ашхы зыкlаlорэр» зэриlожьыгьагь.

Иунэ, ичэу арильэгъуліэхэрэр Къырымчэрые къызщиштэжьын къэбар гухэкі нэужым зыщыгъуазэ хъугъэр. Ипшъашъэу Джэнэт унагъо ихьэгъэ къодыеу апэрэ сабыир къызщыфэхъуным хъушъэн икіуадэ хъугъэ. Ыкъо Аслъанрэ ащ янэрэ машинэ зэутэкіым хэкіодагъэх.

А къэбархэм гуих-псэихэу ащызгъэгъозагъэр къызэрэкІожьыгъэр апэу зылъэгъугъэ игъунэгъу бзылъфыгъэр, Мэлахъокъо Арамбый ишъуз МэлэІичэт, Сыбыр къикІыжьыгъэу къызэкІожьым къырихьылІэгъагъэр ары. Джыри унэм ипчъэ егъэтыгъэти, ышІэщтыр ымышІэу зиплъыхьэу Къырымчэрые лъэгуцэм тетыгъ аш къылъэгъуи ІункІыбзэ Іухыр къыфихьи ыдэжь къызэкІом. «Джы сыдгущэ сищыІэжь» ыІуи, ыгу еlэжьыгьэу зэтхьаусыхэм, ыпэкІэ инэплъэгъу зэрэкІэмыхъопсыщтыгьэм фэдэжьыгьэп, ыгу къызэрэфэгъугъэр къыхэщэу «арыгущ, тхьамыкІэгьошху къыохъулІагьэр» ыІуагь. Ядэжь ыщэнышъ, къыгъэшхэнэуи къыри-Іогьагь, ежь фэкІуагьэп нахь. наси дехнихш инжови наспР фихьыгъагъэх.

Ылъэ теуцожьэу тіэкіу зыкъешіэжьыфэ а бзылъфыгъэр ары ынаіэ къытезгъэтыщтыгъэр. Лъэшэу фэрэзагъ, «джары гъунэгъурэ гъончэджырэ зэфэдэ зыкіаюрэр» ыюгъагъ. Сыбыр къызекіыжьым ащ илі ынэ къызэрэримыгъэплъыщтыгъэр, иунэ къихьаныр хэгъэкіи, щагум къыдэкіыгъэу зилъэгъурэми гущыіэгъу къышіынуу зэрэфэмыещтыгъэр щыгъупшэжьыгъэм фэдагъ...

Къиныгъоу ищыІэныгъэ зыщырихьылІагьэхэр ышъхьэ щызэпэкІэкІыжьхэу, Къырымчэрые ыпакІэ ланлэу, епэгъогъохэу щысыгь жыыбгьэу къилъыгъэм ежь къызэхъум мы!эрысэ чъыгыжъэу ятэжъ игъэтІысыгъагьэм къыпытэкъугьэ пкlашъэхэр быбатэзэ ыпашъхьэ къызрелъасэхэм. «СыкъэшъушІэжьыгь, ара? Шъощ нэмык сэ къысфэежь дунаим тетыжьэп» ыlуи, тхьэпэ заулэ къыштагъ, бэщ шъхьэІонтІагъэу ыІыгъым зытыригъак Іэзэ къэтэджыжьи, унэм къихьажьыгь, пкlашъэхэр ипіэшъхьагъ чіилъхьэхи, піэм зыхигъэкІагъ.

О НАРКОМАНИЕР

Тызэдеіэзэ тыпэшіуекіон фае

Урысые Іофтхьабзэу «Хьадэгъур зыщащэрэр ошІэмэ, макъэ къытэгъэІу» зыфиІорэм иапэрэ уцугьо Адыгеим щырагъэжьагъ. Гъэтхапэм и 14-м къыщегъэжьагъэу и 25-м нэс ар кІощт. Наркотикхэр хэбзэнчъэу амыгъэзекІоным лъыплъэрэ Федеральнэ къулыкъур ары Іофтхьабзэм кІэщакІо фэхьугъэр.

Ильэс къэс ар зэрэ Урысыеу щызэхащэ. Наркоманием гумэкlыгьоу къызыдихыхэрэр цlыфхэм нахь алъыгъэlэсыгъэнхэм, наркотикхэр хэбзэнчъэу зыщагъэфедэрэ, зыщащэрэ чlыпlэхэм афэгъэхьыгъэ къэбарыр нахь къаlэкlэхьанэу, хэбзэгъэуцугъэу щыlагъэм джы зэхъокlыныгъэу фэхъугъэхэм цlыф-

хэм еплъыкlәу афыряlәр, наркотикым пыщагъэ ціыфхэм Іэпыlагъу афэхъугъэныр, ахэр гъэхъужьыгъэнхэр, зыгъэгумэкlырэ упчіэхэм яджэуап аратыжыныр ары пшъэрылъ шъхьаlәу зэхэщакlохэм зыфагъэуцужьырэр.

AP-м наркотикхэр хэбзэнчъэу гъэзекІогъэнхэм пэуцужьы-

рэ къулыкъум иціыхьэшіэгъу телефон номерхэу 52-48-44-м, **8-964-895-95-12-м** ыкІи АР-м хэгъэгу кlоці Іофхэмкіэ и Министерствэ ицІыхьэшІэгъу телефон номерэу 59-64-88-м чэщи мафи Іоф ашІэ. Наркотическэ средствэхэр зыщагъэфедэхэрэр зышІэхэрэр, ар зыгъэфедэхэдеілыі едиостує дед зылъэгъугъэхэр, наркотик зыхэлъхэр къызыщагъэкІырэ чІыпіэхэр зышіэхэрэр, мы лъэныкъомкІэ упчІэ зыты зышІоигьохэр зышышхэр къамыІоу мы номерхэмкІэ теонхэ алъэкІыщт. Джащ фэдэу наркотикхэр хэбзэнчъэу гъэзекІогъэнхэм пэуцужьырэ къулыкъоу Адыгеим медешихе ведек нешфови мевыш

еплъыкlәу фыряlәр, зишlуагъэ къэкlон лъэныкъоу алъытэхэрэр къыраlотыкlын амал яl.

Наркотикым пыщагъэхэм языгъэхъужьын фэгъэхьыгъэ упчіэ зиіэхэр Адыгэ республикэ наркологическэ диспансерым иціыхьэшіэгъу телефон номерэу 54-35-43-м теонхэ алъэкіыщт.

Наркоманием пыщагъэ мыхъунхэм, зызыгъэхъужьыгъэхэр психологическэу зызэтырагъэуцожьынхэм пае диагностикэмрэ упч!эжъэгъу защафэхъухэрэ Гупчэм ицыхьэш!эгъу телефон номерэу 52-82-20-м теонхэ алъэк!ыщт.

Мы Іофтхьабзэм имэхьанэ къагурыюнышъ, яlахьышlу къы-халъхьанэу наркотикхэр хэбзэнчъэу амыгъэзекlоным лъыплъэрэ Федеральнэ къулыкъум и Гъэlорышlапlэу Адыгеим щы-Іэм республикэм исхэм закъы-

фагъазэ. Къэбарэу къаlэкlахьэрэм елъытыгъэу цlыфым ищыlэныгъэ ыкlи ипсауныгъэ къаухъумэн алъэкlыщт.

Цыхьэшlэгъу телефоным шъутеомэ, зыгорэм ищыlэныгъэ къэжъугъэнэжьын шъулъэкlыщт.

Наркотикхэр хэбзэнчъэу гъэзекюгъэнхэм пэуцужьырэ къулыкъум ипресс-куп.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэу гъэсэныгъэм, физическэ культурэмрэ спортымрэ язегъэушъомбгъун афэгъэзагъэхэм якlэлэегъэджэ купмэ социальнэ lэпыlэгъу ягъэгъотыгъэным ехьылlагъ» зыфиlорэм зэхъокlыныгъэхэр фэшlыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2016-рэ илъэсым мэзаем и 25-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгьо учреждениехэу гъэсэныгъэм, физическэ культурэмрэ спортымрэ язегъэушъомбгъун афэгъэзагъэхэм якіэлэегъэджэ купмэ социальнэ ізпыіэгъу ягъэгъотыгъэным ехьыліагъ» зыфиіорэм зэхъокіыныгъэхэр фэшіыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2010-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 28-м аштагъэу N 408-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэу гъэсэныгъэм, физическэ культурэмрэ спортымрэ язегъэушъомбгъун афэгъэзагъэхэм якІэлэегъэджэ купмэ социальна ІэпыІэгъу ягъэгъотыгъэным ехьылІагъ» зыфиІорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2010, N 12) мыщ фэдэ зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэу:

- 1) Законым ышъхьэ мыщ тетэу къэтыгъэнэу: «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэм яюфышіэ заулэмэ социальнэ іэпыіэгъу
- 2) а 1-рэ статьяр мыщ тетэу къэтыгъэнэу: А 1-рэ статьяр. Мы Законым иположениехэр зылъы!эсыхэрэр

ягъэгъотыгъэным ехьылlагъ»;

1. Мы Законым иположениехэр зылъыІэсхэрэр Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмкІэ икъэралыгъо учреждениехэм якІэлэегъэджэ-тренер ІэнатІэхэу штатым къыщыдэлъытагъэхэр зы-Іыгъхэр, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэу физическэ культурэмрэ спортымрэ язегъэушъомбгъун фэгъэзагъэхэм тренерзу ащылажьэхэрэр (ыужкІэ ІофышІэхэр тІозэ дгъэкІощт) ары.

- 2. Социальнэ ІэпыІэгъу зэратынэу фитыныгъэ виІэхэр:
- 1) лъэlу тхылъыр зарахьылlэрэ мафэм ехъулlэу зыныбжь илъэс 30-м нэмысыгъэ lофышlэхэу апшъэрэ сэнэхьат гъэсэныгъэ зиlэхэр;
- 2) «Урысыем изаслуженнэ тренер», «РСФСР-м изаслуженнэ тренер», «СССР-м изаслуженнэ тренер» зыфиюрэ щытхъуцю зию юрышю рофышю за пременения пре
- 3) я 2-рэ статьям иа 1-рэ, ия 2-рэ Іахьхэм ахэт гущыlэу «кlэлэегъаджэхэр» зыфиlорэр гущыlэу «lофышlэхэр» зыфиlорэмкlэ зэблэхъугъэнэу;
- 4) я 3-рэ статьяр мыщ тетэу къэтыгъэнэу: «Я 3-рэ статьяр. Социальнэ ахъщэ Іэпы-Іэгъур къызэратІупщырэр ыкіи ар зэрэіэкіагъахьэрэ шіыкіэр
- 1. Мы Законымкі агъэнэфэгъэ Іофышіэхэм социальнэ ахъщэ Іэпыіэгъоу аратырэр Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет къыхэкіы.
- 2. Мы Законымкіэ агъэнэфэгъэ Іофышіэхэм социальнэ Іэпыіэгъу зэраратыщт шіыкіэр зыгъэнафэрэр Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ары.».
- Я 2-рэ статьяр. Мы Законым кіуачіэ иіэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Законым кlyaчlэ иlэ мэхъу.

> Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, гъэтхапэм и 3, 2016-рэ илъэс N 508

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм изакон заулэмэ зэхъокіыныгъэхэр афэшіыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2016-рэ илъэсым мэзаем и 25-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм ыпашъхьэ гъэхъэгъэ ин дэдэ щызиlэхэм мазэ къэс ахъщэ тедзэ ятыгъэным ехьылlагъ» зыфиlорэм ия 4-рэ статья зэхъокlыныгъэ фэшlыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2009-рэ илъэсым бэдзэогъум и 24-м аштагъэу N 281-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ыпашъхьэ гъэхъэгъэ ин дэдэ щызиlэхэм мазэ къэс ахъщэ тедзэ ятыгъэным ехьылlагъ» зыфиlорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2009, N 7; 2011, N 11; 2015, N 8) ия 4-рэ статъя зэхъокlыныгъэ фэшlыгъэнэу, я 4-рэ lахъым хэт гущыlэхэу «социальнэ фэlо-фашlэхэр зыгъэцэкlэрэ къэралыгъо е муниципальнэ стационар учреждениер» зыфиlохэрэр гущыlэхэу «стационар социальнэ фэlо-фашlэхэр зыгъэцэкlэрэ организациер» зыфиlохэрэмкlэ зэблэхъугъэнхэу.

Я 2-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Илъэс пчъагъэр зэрэрагъэкъугъэм епхыгъэу пенсие афэгъэуцугъэным ехьылlагъ» зыфиlорэм ия 11-рэ статья зэхъокlыныгъэ фэшlыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2010-рэ илъэсым шышъхьэlум и 9-м аштагъэу N 374-р зытетэу «Илъэс пчъагъэр зэрэрагъэ-къугъэм епхыгъэу пенсие афэгъэуцугъэным ехьылlагъ» зыфиlорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2010, N 8; 2011, N 11, 12; 2013, N 8; 2015, N 8) ия 11-рэ статъя зэхъокlыныгъэ фэшlыгъэнэу, я 2-рэ lахыым хэт гущыlэхэу «социальнэ фэlo-фашlэхэр зыгъэцэкlэрэ къэралыгъо е муниципальнэ стационар учреждениер» зыфиlохэрэр гущыlэхэу «стационар социальнэ фэlo-фашlэхэр зыгъэцэкlэрэ организациер» зыфиlохэрэмкlэ зэблэхъугъэнхэу.

Я 3-рэ статьяр. Мы Законым кlyaчlэ иlэ зыхъурэр Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Законым кlyaчlэ иlэ мэхъу.

> Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, гъэтхапэм и 3, 2016-рэ илъэс N 509

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм Іофшіэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкіэ и Министерствэ 2011-рэ илъэсым щылэ мазэм и 18-м ышіыгъэ унашъоу N 5-р зытетэу «Дзэ къулыкъушіэхэу, гъэцэкіэкіо хабзэм ифедеральнэ органхэм яіофышіэхэу фэхыгъэхэм (зидунай зыхъожьыгъэхэм), дзэ къулыкъур ахьызэ зыдэхъугъэр амышіэу кіодыгъэкіэ алъытагъэхэм якіэлэціыкіухэм мазэ къэс ахъщэ іэпыіэгъу ятыгъэным зыщыкіэлъэіухэрэ тхылъымрэ документхэмрэ зэраіэкіагъахьэрэ, ащ фэдэ ахъщэ іэпыіэгъу къазэраратыщтым ехьыліэгъэ унашъор зэраштэрэ Шіыкіэр ухэсыгъэным ехьыліагъ» зыфиіорэм зэхъокіыныгъэхэр фэшіыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Федеральнэ хэбзэгьэуцугьэм диштэу гъэпсыжьыгъэным фэшl **унашьо сэшlы:**

- 1. Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ 2011-рэ илъэсым щылэ мазэм и 18-м ышІыгъэ унашъоу N 5-р зытетым (ыужкіэ унашьор тіозэ дгьэкіощт) зэхьокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэу, унашъом ышъхьи, гуадзэу N 1-ми, нэмыкІ чІыпІэхэми къахэфэрэ гущыІэхэу «дзэ къулыкъушІэхэу, гъэцэкІэкІо хабзэм ифедеральнэ органхэм яІофышІэхэу фэхыгъэхэм (зидунай зыхъожьыгъэхэм), дзэ къулыкъур ахьызэ зыдэхъугъэр амышіэу кіодыгъэкіэ алъытагъэхэм якіэлэцІыкІухэм мазэ къэс ахъщэ ІэпыІэгъу ятыгъэныр» зыфиlохэрэр гущыlэхэу «дзэ къулыкъушlэхэу, гъэцэкІэкІо хабзэм ифедеральнэ органхэм яІофышІэхэу фэхыгъэхэм (зидунай зыхъожьыгъэхэм, дунаим ехыжьыгьэу макъэ зыфагъэјугьэхэм, дзэ къулыкъур ахьызэ зыдэхъугъэр амышІэу кІодыгъэкІэ алъытагъэхэм), дзэ къулыкъум (органхэмрэ учреждениехэмрэ якъулыкъу) зыхагъэкІыжьхэ нэуж дзэм шъобжэу шатырашэгъагъэм ыпкъ къикіыкіэ зидунай зыхъожьыгъэхэм якІэлэцІыкІухэм мазэ къэс едде едимедехо ифистори устепент устепент едитори в станов на при стано хъугъэнхэу.
- 2. Унашъом ипэублэ хэт гущыІэхэу «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2010-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 28-м ышІыгъэ унашъоу N 261-р зытетэу «Дзэ къулыкъушІэхэу, гъэцэкІэкІо хабзэм ифедеральнэ органхэм яІофышІэхэу фэхыгъэхэм (зидунай зыхъожьыгъэхэм), дзэ къулыкъур ахьызэ зыдэхъугъэр амышІэу кІодыгъэкІэ алъытагъэхэм якІэлэцІыкІухэм мазэ къэс аратынэу щыт ахъщэ ІэпыІэгъур зыІукІэхэрэм яхьылІэгъэ къэбархэр зэраІэкІагъахьэрэ шІыкІэм ехьылІагъ» зыфиІохэрэр гущыІэхэу «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2010-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 28-м ышІы-

- гъэ унашъоу N 261-р зытетэу «Дзэ къулыкъушlэхэу, гъэцэкlэкlо хабзэм ифедеральнэ органхэм яlофышlэхэу фэхыгъэхэм (зидунай зыхъожьыгъэхэм, дунами ехыжьыгъэу макъэ зыфагъэlугъэхэм, дзэ къулыкъур ахьызэ зыдэхъугъэр амышlэу кlодыгъэкlэ алънтагъэхэм), дзэ къулыкъум (органхэмрэ учреждениехэмрэ якъулыкъу) зыхагъэкlыжьхэ нэуж дзэм шъобжэу щатыращэгъагъэм ыпкъ къикlыкlэ зидунай зыхъожьыгъэхэм якlэлэцlыкlухэм мазэ къэс аратынэу щыт ахъщэ lэпыlэгъур зыlукlэхэрэм яхьылlэгъэ къэбархэр зэраlэкlагъахьэрэ шlыкlэм ехьылlагъ» зыфиlохэрэмкlэ зэблэхъугъэнхэу.
- 3. Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ эхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ 2016-рэ илъэсым щылэ мазэм и 11-м ышІыгьэ унашьоу N 1-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ 2011-рэ илъэсым щылэ мазэм и 18-м ышІыгъэ унашъоу N 5-р зытетэу «Дзэ къулыкъушІэхэу, гъэцэкІэкІо хабзэм ифедеральнэ органхэм яюфышіэхэу фэхыгъэхэм (зидунай зыхъожьыгъэхэм), дзэ къулыкъур ахьызэ зыдэхъугъэр амышlэу кlодыгъэкlэ алъытагъэхэм якІэлэцІыкІухэм мазэ къэс ахъщэ ІэпыІэгъу ятыгъэным зыщыкіэльэіухэрэ тхыльымрэ документхэмрэ зэраlэкlагъахьэрэ, ащ фэдэ ахъщэ Іэпыlэгъу къазэраратыщтым ехьылІэгъэ унашъор зэраштэрэ ШІыкІэр ухэсыгъэным ехьылlагъ» зыфиlорэм зэхъокlыныгъэхэр фэшІыгьэнхэм фэгьэхьыгьэм», Адыгэ Республикэм Іофшіэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкіэ и Министерствэ 2016-рэ илъэсым мэзаем и 3-м ышІыгьэ унашьоу N 20-р зытетэу «Адыгэ Республикэм Іофшіэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкіэ и Министерствэ 2016-рэ илъэсым щылэ мазэм и 11-м ышІыгьэ унашьоу N 1-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ 2011-рэ илъэсым щылэ мазэм и

18-м ышІыгъэ унашъоу N 5-р зытетэу «Дзэ къулыкъушІзхэу, гъэцэкІзкІо хабзэм ифедеральнэ органхэм яІофышІзхэу фэхыгъэхэм (зидунай зыхъожьыгъэхэм), дзэ къулыкъур ахьызэ зыдэхъугъэр амышІзу кІодыгъэкІэ алъытагъэхэм якІэлэцІыкІухэм мазэ къэс ахъщэ ІэпыІэгъу ятыгъэным зыщыкІэлъэІухэрэ тхыльымрэ документхэмрэ зэраІэкІагъахьэрэ, ащ фэдэ ахъщэ ІэпыІэгъу къазэраратыщтым ехьылІэгъэ унашъор зэраштэрэ ШІыкІэр ухэсыгъэным ехьылІагъ» зыфиІорэм зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэм фэгъэхьыгъэм» зэхъокІыныгъэ фэшІыгъэным ехьылІагъ» зыфиІорэм кІуачІэ ямыІэжьу лъытэгъэнэу.

- 4. Къэбар-правовой отделым:
- мы унашъор Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ аригъэхьанэу;
- къыхаутыным пае мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ», мазэ къэс къыдэкlырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиlорэм аlэкlигъэхьанэу:
- Урысые Федерацием ишъолъырхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае мы унашъор Урысые Федерацием юстициемкlэ и Министерствэ Адыгэ Республикэмкlэ и Гъэlорышlaпlэ lэкlигъэхьанэу.
- 5. Мы унашъор зэрагъэцакІэрэм гъунэ лъысфынэу сшъхьэкІэ зыфэсэгъазэ.
- 6. Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфи 10 зытешіэкіэ мы унашъом кіуачіэ иіэ мэхъу.

Министрэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекъуапэ, гъэтхапэм и 1, 2016-рэ илъэс **БАСКЕТБОЛ**

«Динамо-МГТУ-р» апэ ит

«Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — «Согдиана-СКИФ» Воронеж — 82:76 (17:11, 25:14, 25:20, 15:31). Гъэтхапэм и 14-м Мыекъуапэ щызэдеш Гагъэх. Зезыщагъэхэр: А. Андреев — Пятигорск, Д. Спасов — Казань, А. Глазин *—* Краснодар. «Динамо-МГТУ»: Гапошин — 11, Абызов — 15, Хмара — 17, Еремин — 8, Широков — 2, Фильченко, Путимцев — 6, Чураев — 17, Ковалев — 2, Милютин — 4, Лавриненко, Шибаев.

ТиешІакІохэр бэкІэ хьакІэхэм апэ итхэу зэlукlэгъур кlуагъэ. Тренер шъхьа І эу Андрей Синельниковым нахь ныбжьыкlaloхэр зэlукlэгъум хигъэлэжьагъэх. Ащ къыхэкІэу яплІэнэрэ едзыгъор 15:31-у «Согдианэм» тшІуихьыгь. Илья Хмарэ очкоуищ дзыгъохэр зэкІэми анахь дэгьоу ыгьэцэкlагьэх, гогогьуищэ хъагьэм Іэгуаор ридзагъ. Максим Абызовыр, Николай Ереминыр пхъашэу банэхэзэ хъурджанэм Іэгуаор зэрэрадзэрэр тигуалэу къыхэтэгъэщы, Артем Гапошиныр хъур-

джанэм ычІэгъ бэнэгъоу щыкІорэм щысэшІу къыщигъэлъэгъоным фэхьазыр.

«Динамо-МГТУ-м» пэшІорыгъэшъ ешІэгъухэр купым щиухыгъэх, апэрэ чіыпіэр къыдихыгъ. Медальхэм якъыдэхын фэгъэхьыгъэ зэlукlэгъухэр аублэщтых. Мэлылъфэгъум и 1-м тиспортсменхэр яенэрэ чыпіэр къыдэзыхыгъэ «Тегасым» Динскоим щыІукІэщтых. Мэлылъфэгъум и 4-м «Динамо-МГТУ-м» «Тегасыр» Мыекъуапэ къыригъэблэ-

Сурэтым итыр: «Динамо-МГТУ-р» «Согдианэм» дешіэ.

ГАНДБОЛ

ЗэІукІэгъухэм тяжэ

Гандболымкіэ зэіукіэгъу гъэшіэгъонхэр гъэтхапэм и 17 — 19-м Мыекъуапэ щыкощтых. Баку, Ростов-на-Дону, Краснодар, Мыекъуапэ ябзылъфыгъэ командэхэр тикъалэ щызэдешіэщтых.

«АГУ-Адыифым» ипащэу Цэй Аслъанчэрые, тикомандэ иныбжьыкІэхэм ятренерэу Валерий Гончар къызэратаlуагъэу, хэгъэгум изэнэкъокъу, дунэе зэlукlэгъухэм нахьышІоу зафагъэхьазырыным фэшІ турнирыр Мыекъуапэ щызэхащагь.

ТиешІакІохэу Милица Грбавчевич, Ольга Исаченкэм, Светлана Кожубековам, Наталья Никитинам, Елена Портягинам, нэмыкІхэм зэнэкъокъум зыфагъэхьазыры. Суперлигэм щыкІорэ зэнэкъокъум типшъашъэхэр нахь чанэу зэрэхэлэжьэщтхэм пылъых.

— БэмышІэу «АГУ-Адыифым» саштагъ, «Ростов-Доным» сыщешІэщтыгъ, — къеІуатэ Наталья Никитинам. — Урысыем иныбжьыкІэ хэшыпыкІыгъэ командэ хэт пшъашъэхэри Мыекъуапэ щэпсэух, «АГУ-Адыифым» дэгъоу къыщыспэгъокІыгъэх..

Мэфищым къыкІоцІ гандбол дахэ тикъалэ щытлъэгъущт.

Сурэтым итхэр: «АГУ-Адыифым» иешlaкloхэу Милица Грбавчевич, Ольга Исаченкэр, Светлана Кожубековар, Наталья Никитинар, Елена Портя-

ДЗЮДО ДжэрзыкІэ ыублагъ

Урысыем и УІэшыгъэ Кіуачіэхэм дзюдомкіэ язэнэкъокъу Налщык щык**І**уагъ. Адыгэ Республикэм иліыкіохэм Ордэн Заур къахэщыгъ, джэрз медалыр къыфагъэшъошагъ

Ордэн Заур килограмм 73-м нэс къэзыщэчырэмэ якуп щыбэнагъ, ящэнэрэ чІыпІэр къыдихыгъ, тренер-кІэлэегъаджэр Беданэкъо Рэмэзан. Спортсменыр Адыгэ къэралыгъо университетым и МГГТК щеджэ. 3. Ордэныр Пщыжъхьаблэ щыщ, ышнахыжъэу Ордэн Андзаур Урысыем ихэшыпыкІыгьэ командэ хэт, дунэе зэlукlэгъухэм ахэлажьэ. Заур Налщык къыщыдихыгъэ джэрз медалыр игъэхъэгъэ анахь инхэм ащыщ. Батырым тыфэгушю.

> НэкІубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

ФУТБОЛ

Уахътэр къызыфагъэфедэ

«Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — «Локомотив» Москва хэку — 2:1.

Гъэтхапэм и 12-м Крымскэ щызэІукІагъэх. «Зэкъошныгъ»: Шэуджэн, Мыкъо Мурат, Поликутин, Туаев, Къонэ, Къэжьар, Датхьужь, Ахмедханов, Кавтарадзе, Мэщыкъу, Джамилов.

Хъаныер, Устюжаниныр, Бугуловыр, Делэкъор, Малышыр, Мыкъо Абрек, Манченкэр ешІэгъум хэлэжьагъэх.

«Зэкъошныгъэм» хэтхэу къэлапчъэм Іэгуаор дэзыдзагьэхэр: Джамилов — 1:1, Устюжанин — 2:1.

Ныбджэгъу ешІэгъум тифутболистхэм яІэпэІэсэныгъэ зэрэхагъахъорэр щытыуплъэкlугъ, къытиІуагъ футбол клубэу «Зэкъошныгъэм» идиректор шъхьа зу Натхъо Адамэ. — Мэлылъфэгъу мазэм и 3-м хэгъэгум изэнэкъокъу тыублэжьыщт. Уахътэу къытфэнагъэр дгъэфедэзэ, нэбгырэ пэпчъ иешlaкlэ къызэригъотыщтым тыпылъыщт.

Шэуджэным, Поликутиным, Мэщыкъом, эмыкІ футболистхэу «Зэкъошныгъэм» къырагъэблэгъагъэхэм тикомандэ иешlaкlэ хагъэхъон алъэкІыщт. Ныбджэгъу зэІукІэгъухэр джыри «Зэкъошныгъэм» иІэщтых, музейхэм, республикэм ичІыпІэ дахэхэм тифутболистхэр ащыІэщтых.

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмк Іэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

> Редакциер зыдэщыІэр: 385000,

къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр:

52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэрпшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-

гъэр: Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> ЗэкІэмкІи пчъагъэр 5063 Индексхэр 52161 52162 Зак. 123

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗышыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

> Редактор шъхьаІэр Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр

> МэщлІэкъо Саид

Редактор шъхьаІэм игуадзэр пшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр

Хъурмэ Хъусен